

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΗΣ ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ ΑΛΜΠΑ

ΦΕΝΤΕΡΙΚΟ ΓΚΑΡΘΙΑ ΛΟΡΚΑ

ΔΡΑΜΑ ΣΕ ΤΡΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Δουλικό

Πόνθια

Μπερνάρντα Άλμπα

Προυτέντια

Κορίτσι

Αγγούστιας

Αμέλεια

Αντέλα

Μαρτόριο

Μαγκνταλένα

Μαρία Χοσέφα

Πέπε Ρομάνο (σκιά)

ΠΡΑΞΗ ΠΡΩΤΗ

*Μαύρες αμυδαλωτές κουϊντες, τοίχοι ζωγραφισμένοι. Στο κέντρο ένα τραπέζι χαμηλό με κεντητό
τραπεζομάντηλο, με έξι σπανιόλικες καρέκλες. Ακούγονται πένθιμες καμπάνες, άνοιγμα φώτα σκηνής.*

ΔΟΥΛΙΚΟ: Όπως καταχτυπάνε αυτά τα σήμαντρα μου φέρνουν ζάλη.

ΠΟΝΘΙΑ, μπαίνει τρώγοντας χοιρομέρι με ψωμί: Δυο ώρες σημαίνουν Νταν-νταν. Μαζώχτηκε παπαδαριό απ' όλες τις πολιτείες. Όμορφα φαντάζει η εκκλησιά. Μόλις αρχίσαμε να ψέλνουν τον μακαρίτη η Μαγκνταλένα έπεσε λιπόθυμη.

ΔΟΥΛΙΚΟ: Τούτη απομένει πιο έρμη τώρα.

ΠΟΝΘΙΑ: Γιατί τούτη μοναχά πόναγε τον γονιό της αληθινά. Δόξα σοι, βρεθήκαμε και μια στιγμή συναμεταξύ μας να φάμε μια μπουκιά.

ΔΟΥΛΙΚΟ: Αλλοίμονό σου αν σε τσάκωνε η Μπερνάρντα.

ΠΟΝΘΙΑ: Δηλαδή πρέπει να λιώσουμε της πείνας επειδή ελόγου της θα μείνει νηστική. Η στρίγγλα! Μάρμαρο η καρδιά της. Να σκάσει, ξεσφράγισα τα πιθάκια με το χοιρινό.

ΔΟΥΛΙΚΟ: Θα μου βάλεις λίγο για το κοριτσάκι μου;

ΠΟΝΘΙΑ: Έλα βάλε μόνη σου, μέσα έχει και όσπρια. Θαρρώ σήμερα δεν πρόκειται να καταλάβει τίποτα.

ΔΟΥΛΙΚΟ: Μπερνάρντα.

ΠΟΝΘΙΑ: Η μάνα της είναι. Έβαλες σωστά το λουκέτο;

ΔΟΥΛΙΚΟ: Δυο φορές το γύρισα.

ΠΟΝΘΙΑ: Έπρεπε ν' αμπαρώσεις. Ελόγου της, έχει δάχτυλα αντικλείδια,

ΦΩΝΗ: Μπερνάρντα.

ΠΟΝΘΙΑ: Ναι, έφτασε (στη δούλα) Μη σταματάς στιγμή. Άμα γυρίσει και δεν τα βρει όλα να λαμποκοπούν, θα μου τα βγάλει και τα λίγα μαλλιά που μου απομείνανε.

ΔΟΥΛΙΚΟ: Τι κακιά γυναίκα!

ΠΟΝΘΙΑ: Κακιά μόνο; Είναι άξια να σου πατάει ένα χρόνο την καρδιά ώσπου να σε δει να σβήσεις και το κρύο της γέλιο να μένει εκεί καρφωμένο στα χείλη. Σβέλτα, τά 'τριψες πολύ;

ΔΟΥΛΙΚΟ: Περισσότερο δεν γίνεται, ματώσανε τα δάχτυλά μου.

ΠΟΝΘΙΑ: Κοκορευεται πως είναι η πιο καθάρια, η πιο ηθικιά. Η πιο ψωροπερήφανη του χωριού. Γλίτωσε τώρα ο συγχωρεμένος. Αναπαύτηκε.

ΔΟΥΛΙΚΟ: Ήρθε όλο της το σόι.

ΠΟΝΘΙΑ: Το δικό της όλο. Το δικό του ούτε να την δει δε θέλει. Πήγαν, προσκύνησαν τον πεθαμένο και φύγανε.

ΔΟΥΛΙΚΟ: Θα μας φτάσουν οι καρέκλες;

ΠΟΝΘΙΑ: Θα μας φτάσουν, άμα δε φτάσουν να κάτσουν στο πάτωμα. Έχει να πατήσει άνθρωπος εδώ μέσα απ' την κηδεία του πατέρα της. Φοβάται βλέπεις, να μην της ματιάσουν το σπίτι, το παλάτι, της αφορεσμένης.

ΔΟΥΛΙΚΟ: Εσύ όμως δεν πρέπει να παραπονιέσαι.

ΠΟΝΘΙΑ: Όχι βέβαια, τριάντα χρόνια μ' αφήνει να της πλένω τα βρακιά και να της τρώω τ' αποφάγια. Μια ζωή ξενύχτισα στο προσκεφάλι της για κάθε ψευτοκρύωμα. Μια ζωή ξεροστάλιασα πίσω απ' τα πατζούρια της για να της προφταίνω τα όσα φτιάχνουν οι γείτονες. Η αλήθεια είναι πως ποτέ δε μου 'χει άσχημο λόγο ειπωμένο. Χαράμι όμως πήγαν όλα. Καταραμένη να 'ναι, τα μάτια να της βγουν.

ΔΟΥΛΙΚΟ: Σώπα καημένη Πόνθια

ΠΟΝΘΙΑ: Κι εγώ η καλή σου, σκύλα είμαι. Όταν μου 'λεγε να γλείφω, έγλειφα. Όταν μου 'λεγε να δαγκώνω, δάγκωνα και τους ζητιάνους. Εκεί όζω στα κτήματά της, παλεύουν οι γιοι μου, ευτυχώς έχουν πια δικές τους φαμίλιες. Αλλά μία των ημερών δε θα με σταματήσει τίποτα.

ΔΟΥΛΙΚΟ: Τι βάζεις στο μυαλό σου;

ΠΟΝΘΙΑ: Μια των ημερών θα κλειδωθώ μαζί της σ' ένα απ' τα δωμάτια και θα την φτύσω στα μούτρα «Φτου σου γι' αυτό, φτου σου για τ' άλλο». Μέχρι να λιώσει κάτω απ' την πατούσα μου, σα τα σκουλήκια που λιώναμε όταν ήμασταν παιδιά. Γιατί, σκουλήκι είναι σαν όλο το σόι. Πέντε κακάσχημες γεροντοκόρες έχει. Εκτός απ' την μεγαλύτερη, από το πρώτο της στεφάνι, που έχει και την κληρονομιά, οι υπόλοιπες όλο πλέξιμο, κεντίδια και δαντελωτά βρακιά θα 'ναι κι αποφάγια, ψωμί και ρόγες.

ΔΟΥΛΙΚΟ: Μακάρι να 'χα τέτοιο βιός.

ΠΟΝΘΙΑ: Εμείς έχουμε τα μπράτσα μας και δυο μέτρα γης.

ΔΟΥΛΙΚΟ: Το μόνο μερτικό που πέφτει σε μας τους άκληρους.

ΠΟΝΘΙΑ: Τούτο είναι θαμπό (δείχνει το ποτήρι)

ΔΟΥΛΙΚΟ: Δε γίνεται καλύτερα, και με σαπούνη και με στάχτη το 'τριψα.

ΠΟΝΘΙΑ, ακούγονται καμπάνες: Τελειώνει το ξόδι του καημένου. Πάω. Θέλω να προλάβω το τελευταίο τροπάρι. Ψέλνει τόσο όμορφα ο παπάς μας. Ανεβαίνει, ανεβαίνει, στο Πάτερ Ημών σαν στάμνα που γεμίζει κάτω στη βρύση. Καλά, κάνει και κανένα φάλτσο όταν φτάνει πάνω πάνω, αλλά αναγαλλιάζεις να τον ακούς. Ποτέ όμως κανείς τους δεν θα φτάσει τον παππούλη - Τρονθιαλίνο. Έψαλε τη μακαρίτισσα τη μάνα μου. Ο Θεός να τη συγχωρέσει. Μόλις έφτανε στο Αμήν, σειόνταν οι τοίχοι τον ιερού, λες και όρμησε μέσα σαν λύκος. ΑΜΗΝ.

ΔΟΥΛΙΚΟ: Σταμάτα, θα σκάσεις!

ΠΟΝΘΙΑ: Άλλη θα 'θελα να σκάσω. (Βγαίνει γελώντας)

ΔΟΥΛΙΚΟ: Νταν-Νταν. Ελπίζω αφέντη να μας περιμένεις πολλά χρόνια εκεί. Το πάτωμα, τα σκαλοπάτια, τα σεντούκια, τα κεφαλάρια των κρεβατιών σας να αστραποβολούν από κεριά και λαδικά. Εμείς με σκυμμένο το κεφάλι πάντα να χαμοζούμε σε καλύβες, με προικιό μας μια κούπα και μια κουτάλα. Αχ Θεέ μου! Σβήσε μας κάποτε από τούτο τον κόσμο κανείς να μη τραγουδά με τόσο καημό. (Χτυπάνε καμπάνες) Ναι, ναι, βαράτε, βαράτε τα σήμαντρα, βάλτε τον και στην κάσα

από μάλαμα, βαθιά στη γης χώμα Θα γίνει όπως Θα γίνω κι εγώ στην ώρα μου. Καλά να πάθεις, τώρα πια δε θα μου ξανασηκώσεις με τις χερούκλες σου τις φούστες μου πίσω απ' το φράχτη της αυλής. *(Μπαίνουν οι γυναίκες - δήθεν θρηνεί)* Αντόνιο, Μαρία, Μπεναβίδες, δε θα ματαδείς τις κάμαρές σου, μήτε θα ξαναμοιράσεις το ψωμί στο τραπέζι. Απ' όλες τις δούλες σου, εγώ σε αγάπαγα πιο πολύ, πώς θ' αντέξω τη ζήση μου η δόλια δίχως εσένα, πώς:

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Σκασμός.

ΔΟΥΛΙΚΟ: Κυρά!

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Λιγότερες κλάψες και περισσότερη δουλειά. *(Φεύγει η δούλα)* Τα 'θελα όλα καθώς πρέπει, μέρα που 'ναι η σημερινή. Σαν τα ζώα μες στη φτώχεια τους. Λες κι είναι απ' άλλη πάστα.

ΓΥΝΑΙΚΑ: Κι εκείνοι έχουν τα βάσανά τους.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Τα ξεχνάνε όμως μπροστά σ' ένα γεμάτο πιάτο.

ΚΟΡΙΤΣΙ: Άμα δεν φάνε, πώς θα ζήσουν;

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Στα χρόνια σου, σώπαινα εμπρός στους μεγάλους.

ΓΥΝΑΙΚΑ: Πάψε παιδί μου.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Δεν δέχομαι από κανέναν ορμήνιες. Ελάτε, καθίστε. Μαγκνταλένα *(Η Μαγκνταλένα κλαίει)* Θέλω να πάψεις. Αν είναι να συνεχίσεις τα κλάματα, πήγαινε να χωθείς στο κρεβάτι σου. Ακούς;

ΓΥΝΑΙΚΑ: Αρχίνισες το αλώνισμα;

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Ναι, από χθες.

ΚΟΡΙΤΣΙ: Σήμερα ο ήλιος καίει σα μολύβι.

ΓΥΝΑΙΚΑ: Πάνε χρόνια που 'χει να μας κάνει τέτοια ζέστη.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Είναι έτοιμη η λεμονάδα;

ΠΟΝΘΙΑ: Ναι Μπερνάρντα.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Να σερβίρεις και τους άντρες.

ΠΟΝΘΙΑ: Πίνουν κιόλας όξω στην αυλή.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Να πάνε από κει που ήρθαν. Δεν θέλω να γυρνοβολάνε μες στα πόδια μας.

ΚΟΡΙΤΣΙ, στην Αγγούστιας: Ήταν και ο Πέπε Ρομάνο στην εκκλησιά μαζί με τους άλλους άντρες.

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Το ξέρω.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Η μάνα του ήταν. Ούτε η Αγγούστιας ούτε εγώ, είδαμε τον Πέπε.

ΚΟΡΙΤΣΙ: Νόμιζα.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Τον Δαρακάλι που 'μεινε χήρος είδες πλάι τη Θεία σον *(Στην Αγγούστιας)* Όλοι τον είδαμε. *(Φεύγει η Αγγούστιας προς την αυλή)*

ΚΟΡΙΤΣΙ, σιγά: Τι κακιά γυναίκα!

ΓΥΝΑΙΚΑ, στον ίδιο τόνο: Ξυράφι η γλώσσα της.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Στην εκκλησιά τα θηλυκά πρέπει να 'χουν το μάτια καρφωμένα μονάχα στον ιερέα. Και σ' εκείνον γιατί φοράει ράσα. Όταν τα στρέφεις αλλού, είναι σα να αποζητάς τη ζέστα των παντελονιών.

ΓΥΝΑΙΚΑ: Ψεύτρα! *(Σιγά)*

ΠΟΝΘΙΑ: Λες κι εσύ δεν την αποζητάς. *(Στον ίδιο τόνο, βγαίνοντας στην αυλή)*

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Άγιος ο Θεός.

ΟΛΕΣ : Άγιος ο Θεός. *(Η Αντέλα βγαίνει κρυφά στην αυλή)*

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Άγιος Ισχυρός, Άγιος Αθάνατος, Ελέησον Ημάς.

ΟΛΕΣ: Ελέησον Ημάς.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Ανάπαυσον Κύριε την ψυχή τον δούλου σου. Ανάπαυσον!

ΟΛΕΣ: Ανάπαυσον!

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: ...τον Αντόνιο Μαρία Μπεναβίδες εις τους αιώνες των αιώνων Αμήν.

ΟΛΕΣ: Αμήν.

ΓΥΝΑΙΚΑ: Να 'σαι γερή και να προσεύχεσαι για την ψυχή του.

ΚΟΡΙΤΣΙ: Ζεστό ψωμί στο τραπέζι σας.

ΓΥΝΑΙΚΑ: Και καλή τύχη στις θυγατέρες σου.

ΚΟΡΙΤΣΙ: Ευλογημένο το σιτάρι τον γάμου.

ΠΟΝΘΙΑ, μπαίνει και δίνει ένα δισκάκι με νομίσματα στη Μπερνάρντα: Στα δίνουν οι άντρες για τα μνημόσυνα.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Ευχαριστώ. Βάλτους να πιουν λίγη ρακί. *(Μπαίνει από την αυλή απαρατήρητη η Αντέλα)*

ΚΟΡΙΤΣΙ, στη Μαγκνταλένα που συνεχίζει να κλαίει: Μαγκνταλένα.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Πάψε πια. *(Οι γυναίκες φεύγουν)* Πίσω λοιπόν στα νοικοκυριά σας. Να 'χετε τώρα να λέτε τα όσα είδατε, τα όσα κάναμε στο σπιτικό μας. Είθε να περάσουν χρόνια πριν να ξαναδιαβείτε τη θύρα μου.

ΠΟΝΘΙΑ: Γιατί παραπονιέσαι; Σου 'ρθαν όλοι οι χωριανοί.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Πώς! Για να λερώσουν τα σπιτικό μου με τους ιδρώτες τους και το δηλητήριο της γλώσσας τους.

ΑΜΕΛΕΙΑ: Μη μιλείς έτσι μαμά.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Πώς θες να μιλώ για τούτο το αναθεματισμένο χωριό που δεν έχει ούτε ένα ποτάμι παρά πηγάδια, πηγάδια που τρέμεις όταν πίνεις μήπως σε φαρμακώσουν.

ΠΟΝΘΙΑ: Δες πως λέρωσαν το πάτωμα.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Κασίκες. Αντέλα δώσ' μου μια βεντάλια. *(Η Αντέλα τη δίνει και η Μπερνάρντα την πετάει στο πάτωμα)* Κάνει χήρα γυναίκα να κρατώ τέτοια βεντάλια; Βρες μου μια μαύρη και να μάθεις να σέβεσαι τη μνήμη του γονιού σου.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Πάρε τη δικιά μου.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Κι εσύ;

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Δε ζεσταίνομαι.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Να βρεις μιαν άλλη, Θα ζεσταθείς. Οκτώ χρόνια θα κρατήσουμε το πένθος. Ούτε το αεράκι του δρόμου δεν θα φτάσει τη στράτα μας. Οι θύρες και τα παραθύρια θα 'ναι σα χτισμένα. Από πάππου προς πάππου έτσι γινόταν στην οικογένειά μας. Θα 'χετε και χρόνο να φτιάξετε την προίκα σας. Έχω στ' αρμάρι είκοσι τόπια για τα σεντόνια και τις μαξιλαροθήκες σας. Θα σας τα κεντήσει η Μαγκνταλένα.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Αυτό μου έλειπε.

ΑΝΤΕΛΑ: Μη μας τα κεντάς! Έτσι θα δικά σου θα ξεχωρίζουν.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Ούτε δικά μου, ούτε δικά σας. Τίποτα δεν κεντώ. Αφού να παντρευτώ δεν πρόκειται, το ξέρω. Καλύτερα να πηγαينوφέρνω σακιά στο μύλο, παρά να κάθομαι κλεισμένη ολημερίς εδώ μέσα.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Αυτή είναι η μοίρα των γυναικών.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Καταραμένη η μοίρα των γυναικών.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Σ' αυτό το σπίτι θα γίνεται ό,τι θέλω εγώ. Τώρα τελειώσανε τα χατίρια του πατέρα σου. Για τα θηλυκά βελόνα και κλωστή, για τα αρσενικά μουλάρι και καμτσίκι. Αυτά αρμόζουν στους ανθρώπους της τάξης μας. *(Φεύγει η Μαγκνταλένα)*

ΦΩΝΗ: Μπερνάρντα, ελευθέρωσέ με Μπερνάρντα.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ, φωνάζει: Άς την να βγει.

ΔΟΥΛΙΚΟ, μπαίνει τρέχοντας: Πάλεψα να την κρατήσω. Η μάνα σου είναι γερό κόκαλο, παρά τα ογδόντα χρονάκια της.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Έτσι είναι όλοι στο σόι μας, ίδια ο παππούς μου.

ΔΟΥΛΙΚΟ: Συνέχεια της έκλεινα το στόμα μ' ένα μαντήλι. Ήθελε να φωνάξει στις γειτόνισσες πως τάχα την ταΐζεις με βρωμόνερα και σάπιο σκυλίσιο κρέας.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Ταραγμένο μυαλό.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Πήγαινε την έξω αλλά μακριά από το πηγάδι.

ΔΟΥΛΙΚΟ: Μπα, δεν έχει σκοπό να πέσει στο πηγάδι.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Δε φοβάμαι αυτό, φοβάμαι μη την δουν οι γειτόνισσες. Από κει φαινόμαστε. *(Φεύγει το δουλικό)*

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Πάμε μέσα να αλλάξουμε.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Έτσι θα μέινετε, με τις μαντίλες ως το σούρουπο. *(Φεύγουν η Μαρτύριο με την Αμέλεια)* Πού είναι η Αγγούστια;

ΑΝΤΕΛΑ: Στην πίσω πόρτα της αυλής. Κοιτάζει από τη χαραμάδα τους άντρες που φεύγουν.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Εσύ, τι δουλειά είχες εκεί;
ΑΝΤΕΛΑ: Πήγα να δω αν ησύχασαν οι κόττες.
ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Έφυγαν οι άντρες;
ΑΝΤΕΛΑ: Όχι όλοι. Μερικοί κοντοστάθηκαν και κουβεντιάζουν.
ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Αγγούστιας, Αγγούστιας.
ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ, *μπαίνοντας:* Με φώναξες;
ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Γιατί έμεινες έξω; Τι κοιτούσες;
ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Τίποτα.
ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Το βρίσκεις σωστό μια γυναίκα της σειράς σου να τρέχει πίσω απ' τους άνδρες, την ημέρα της κηδείας τον πατέρα της; Λέγε, ποιον κοιτούσες;
ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Εγώ... κοιτούσα...
ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Εσύ κοιτούσες...
ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Κανέναν δεν κοιτούσα.
ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Α, να χαθείς ξετσίπωτη. *(Χτυπάει με το μαστούνι της την Αγγούστιας)*
ΠΟΝΘΙΑ: Ηρέμησε κυρά μου.
ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Εμπρός, χαθείτε από μπροστά μου. Έξω, έξω είπα. *(Οι κόρες της βγαίνουν)*
ΠΟΝΘΙΑ: Ησύχασε, δίκιο έχεις, αλλά δεν το 'νωσε πως έκανε κακό κι εγώ παραξενεύτηκα που την είδα να κοιτάει. Έμεινε πίσω απ' το πατζούρι κι άκουγε τους άντρες να μιλούν. Λέγανε πράγματα που τα θυμάμαι κι ανάβει το μάγουλό μου.
ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Γι' αυτό μαζεύονται στις κηδείες. Λέγε λοιπόν, γιατί μιλούσαν;
ΠΟΝΘΙΑ: Για την Πάκα Λα Ροσέτα. Χθες το βράδυ, δέσανε τον άντρα της στον πάσαλο, την βάλανε στα καπούλια τον αλόγου και την πήγανε μέσα-μέσα στις ελιές.
ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Κι αυτή, τι έκανε;
ΠΟΝΘΙΑ: Το 'φαριστήθηκε. Πέταξε όξω τα βυζιά της και ο Μαξιμιλιάνο έπαιζε μαζί τους σα να 'παιζε την κιθάρα του. Πράγματα της ντροπής.
ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Και μετά, τι έγινε μετά;
ΠΟΝΘΙΑ: Δεν ξέρεις τι έγινε; Χαράματα γύρισαν. Η Πάκα Λα Ροσέτα είχε στα ξέμπλεκα μαλλιά της ένα λουλουδένιο στεφάνι.
ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Είναι η μόνη πρόστυχη γυναίκα του χωριού μας.
ΠΟΝΘΙΑ: Κι αυτή, δεν είναι ντόπια. Κανείς δεν ξέρει από πού ξεφύτρωσε, κι όσοι πάνε μαζί της, ξενομερίτες είναι. Τα δικά μας παλικάρια δεν κάνουν τέτοια πράγματα.
ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Δεν τα κάνουν, μα ξελιγώνονται να τα βλέπουν και να τα κουβεντιάζουν.
ΠΟΝΘΙΑ: Και δεν λέγαν μόνο αυτά. Λέγαν κι άλλα.
ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Τι άλλα;
ΠΟΝΘΙΑ: Ντρέπομαι να τα ματαπώ.
ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Και η κόρη μου, τ' άκουγε;
ΠΟΝΘΙΑ: Εμ, δεν τ' άκουγε;
ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Ίδια με τις θειάδες της. Επιπόλαιες κι άχρηστες. Μια λέξη να της πει ο πρώτος σερνικός και σοροπιάζει. Μεγαλώνεις παιδιά και τρέμει το φυλλοκάρδι σου αν ο δρόμος που θα τραβήξουν θα 'ναι κι ο σωστός.
ΠΟΝΘΙΑ: Δεν έκαμε και τίποτα κακό. Αλλά πάει καιρός που ήρθε η ώρα της για το γάμο. Η Αγγούστιας τα πέρασε τα τριάντα.
ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Έφτασε τα τριάντα εννιά.
ΠΟΝΘΙΑ: Παράξενο. Κι ακόμα δεν πήγε με άντρα.
ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Καμιά τους δεν πήγε. Κι ούτε θα πάει. Καλύτερα είναι μονάχες τους. Δεν έχουν ανάγκη.
ΠΟΝΘΙΑ: Δεν σου 'πα τίποτα κακό.
ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Εδώ οι άντρες ανήκουν σ' άλλη τάξη. Κανείς τους δεν αξίζει για να τις παντρευτεί. Η μήπως θες να τις παραδώσω στον πρώτο χωριάτη που θα βρεθεί μπροστά μου;
ΠΟΝΘΙΑ: Ίσως βρεις κάποιον αλλού.
ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Θες να τις πουλήσω;
ΠΟΝΘΙΑ: Όχι Μπερνάρντα. Όμως αλλού μπορεί να βρεθεί καλύτερος... Θα μου πεις χωρίς λεφτά,

πώς θα βρεθεί;

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Δεν άντεξες, το πέταξες το φαρμάκι σου.

ΠΟΝΘΙΑ: Α, δε γίνεται πια να μιλήσει κανείς μαζί σου. Λέμε ή δε λέμε τα μυστικά μας;

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Τίποτα δε λέμε. Σε πληρώνω για να με υπηρετείς κι αυτό είναι όλο.

ΠΟΝΘΙΑ: Εγώ....

ΔΟΥΛΙΚΟ, μπαίνει τρέχοντας: Μόλις έφτασε ο Δον Αρτούρο για να μοιράσει την κληρονομιά.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Καλά, έρχομαι. Μη κάθεσαι. Πλύνε την αυλή κι εσύ *(στην Πόνθια)* βάλε τα ρούχα τον μακαρίτη στο μεγάλο μπαούλο.

ΠΟΝΘΙΑ: Δεν θα δώσουμε τίποτα στους φτωχούς;

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Τίποτα. Ούτε ένα κουμπί, ούτε το πανί που τον σκεπάσαμε το πρόσωπο. *(Οι δούλες κοιτάζονται και φεύγουν ενώ μπαίνουν η Αμέλια με τη Μαρτύριο)*

ΑΜΕΛΙΑ: Ήπιες το φάρμακό σου;

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Κι αν το ήπια, τι μ' αυτό;

ΑΜΕΛΙΑ: Το ήπιες όμως.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Κάνω αυτό που πρέπει σα να 'μαι κουρδισμένη, αλλά δεν πα να πει πως τα πιστεύω κιόλας.

ΑΜΕΛΙΑ: Από τότε που μας ήρθε ο καινούργιος γιατρός, φαίνεσαι να πηγαίνεις πιο καλά.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Εγώ το ίδιο νιώθω.

ΑΜΕΛΙΑ: Το πρόσεξες; Η Αδελαΐδα δεν ήρθε στην κηδεία.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Το περίμενα... Ο αρραβωνιαστικός της δεν την αφήνει να σαλέψει. Πρώτα ήτανε μια χαρά. Τώρα ούτε λίγη πούδρα δεν βλέπεις στο μάγουλό της.

ΑΜΕΛΙΑ: Αυτό που φταίει είναι η κακία τον κόσμου και τα κουτσομπολιά που δεν μας αφήνουν να ζήσουμε ήσυχα. Ξέρεις τι λένε για τη δύστυχη την Αδελαΐδα.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Ό,τι κι αν λένε, εκείνη φοβάται πιότερο τη μάνα της. Γιατί μονάχα η μάνα της ξέρει πώς απόχτησε τα πλούτη ο πατέρας της. Το 'χεις παρατηρήσει; Όταν έρχεται στο σπίτι μας η Αδελαΐδα, η μάνα αρχίζει τα μισόλογα για να της ξύσει την πληγή. Λένε πως ο πατέρας της σκότωσε όταν ήταν στην Κούβα, τον άντρα μιας γυναίκας για να την παντρευτεί, αλλά μετά την άφησε κι έφυγε με μian άλλη που είχε και κόρη. Ύστερα παράτησε τη μάνα και τα 'φτιαξε με την κόρη. Αυτή η κόρη ήταν η μάνα της Αδελαΐδας. Κι όταν η δεύτερη γυναίκα του και πεθερά του μαζί, πέθανε τρελή, μπόρεσε και παντρεύτηκε τη μάνα της Αδελαΐδας. Τέτοιος παλιάνθρωπος.

ΑΜΕΛΙΑ: Και δεν είναι κλεισμένος στη φυλακή;

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Στις βρωμοδουλειές οι άντρες κουκουλώνουν ο ένας τον άλλον. Δεν τους παίρνεις λέξη.

ΑΜΕΛΙΑ: Και τι φταίει για όλα τούτα η Αδελαΐδα;

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Δεν φταίει. Αλλά όλα κύκλος είναι. Γίνονται και ματαγίνονται ασταμάτητα. Η μοίρα της είναι ίδια μέ της μάνας και τη μάνα, της μάνας της που ήταν και οι δυο γυναίκες τον γονιού της.

ΑΜΕΛΙΑ: Φοβερό.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Πιο καλά να μην με πλησιάσει ποτέ άντρας. Από παιδί τους έτρεμα. Τους κοίταζα εκεί έξω στην αυλή να ζέβουν τα βόδια, να γεμίζουν τα τσουβάλια, άκουγα να φωνάζουν, να χτυπούν τα ποδάρια τους και παρακαλούσα να μη μεγαλώσω για να μη μ' αρπάξει ποτέ κανείς μέσα στα μπράτσα τον. Ευτυχώς μ' έφτιαξε ο Θεός κουτσή και άσχημη και γλίτωσα από δαύτους.

ΑΜΕΛΙΑ: Αλλού να τα λες αυτά. Σου καλάρεσε τότε που ο Ενρίκο Ουμάνας σε γυρόφερνε.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Αυτά είναι λόγια τον κόσμο. Μια φορά ξημερώθηκα να τον καρτερώ με το νυχτικό μου στο παραθύρι γιατί μου 'χε μηνύσει πως θα 'ρχόταν. Αλλά δεν φάνηκε. Αυτό ήταν όλο κι όλο. Σε λίγο παντρεύτηκε κάποια που είχε πιο πολλά λεφτά.

ΑΜΕΛΙΑ: Κι ήταν άσχημη σαν διάολος.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Νομίζεις ότι ενδιαφέρονται οι άντρες για ομορφιές; Ζωντανά ζητάνε και μια δούλα να τους ταΐζει σα σκύλα

ΑΜΕΛΙΑ: Αχ! *(Μπαίνει η Μακκνταλένα)*

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Τι γίνεται εδώ;

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Τι γίνεται. Μιλάμε.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Τριγύριζα τα δωμάτια, ήθελα να περπατήσω και χάζευα τα κεντήματα της

γιαγιάς που τα 'χουμε κορνιζωμένα. Το χρωματιστό σκυλάκι, εκείνον τον Μαύρο, που παλεύει μ' ένα λιοντάρι, θυμόσαστε πόσο τ' αγαπούσαμε όταν ήμασταν παιδιά; Εκείνα ήταν τα πιο ευτυχισμένα χρόνια. Το γλέντι τον γάμου κρατούσε δέκα μερόνυχτα και άνθρωποι δεν είχαν κακές γλώσσες. Τώρα τα νυφικά τα κάνουν άσπρα, σα να 'μαστε στην πόλη. Το κρασί είναι σε σφραγισμένο μπουκάλι, αλλά όλοι τρωγόμαστε τι κακό θα βρουνε μόλις γυρίσουμε την πλάτη.

MARTYΡΙΟ: Και τότε δεν ξέρεις τι γινότανε.

ΑΜΕΛΙΑ: Λύθηκαν τα κορδόνια σου.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Ε, Και;

ΑΜΕΛΙΑ: Αν τα πατήσεις, θα τσακιστείς.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Καλύτερα, μια λιγότερη.

MARTYΡΙΟ: Πού είναι η Αντέλα;

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Καλά! Έβαλε το πράσινο φουστάνι που 'ραψε για τη γιορτή της, βγήκε στην αυλή κι άρχισε να φωνάζει τις κότες «κο, κο, κο, κο, δείτε τι όμορφη πού είμαι». Δεν κρατιόμουν απ' τα γέλια.

ΑΜΕΛΙΑ: Αν την έβλεπε η μάνα.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Κακόμοιρη Αντέλα. Είναι η μικρή μας κι ακόμα ελπίζει. Πόσο θα 'θελα να μπορούσα να τη δω ευτυχισμένη. *(Μπαίνει η Αγγούστιας)*

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Τι ώρα πήγε;

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Σε λίγο θα 'ναι δώδεκα.

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Κιόλας;

ΑΜΕΛΙΑ: Θ' ακούσεις το ρολόϊ. *(Βγαίνει η Αγγούστιας)*

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Τα 'μαθες, έτσι;

ΑΜΕΛΙΑ: Τι να μάθω;

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Το κρατάτε κρυφό;

MARTYΡΙΟ: Ποιο πράγμα;

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Ξέρετε καλά και οι δύο σας, ποιο. Όλη την ώρα πάτε αντάμα σαν προβατίνες, αλλά λέξη δεν λέτε σε κανέναν. Μιλώ για τον Πέπε Ρομάνο.

MARTYΡΙΟ: Α!

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Α! *(Την μιμείται)* Στο χωριό το 'χουν τούμπανο. Ο Πέπε Ρομάνο θα πάρει την Αγγούστιας. Όλη τη νύχτα τριγύριζε στο σπίτι. Σύντομα θα 'ρθουν τα συμπεθεριά.

MARTYΡΙΟ: Πολύ ευχάριστο, καλός είναι.

ΑΜΕΛΙΑ: Ναι, πολύ ευχάριστο. Έτσι λέω κι εγώ. Ωραία θα περάσουν.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Δεν το βρίσκετε καθόλου «ευχάριστο»

MARTYΡΙΟ: Τι θες να πεις Μαγκνταλένα;

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Αν ήθελε την Αγγούστιας σα γυναίκα, ευχάριστο θα το 'λεγα κι εγώ. Αλλά τη θέλει σαν προίκα. Αδελφή μας είναι η Αγγούστιας, αλλά είναι η πιο φιλάσθενη, η πιο μεγάλη κι η πιο άσχημη, αφού στα είκοσι έμοιαζε με καλοντυμένο σκουπόξυλο, δέστε την τώρα στα σαράντα.

MARTYΡΙΟ: Μη το λες αυτό. Η τύχη γελάει καμιά φορά στον τελευταίο.

ΑΜΕΛΙΑ: Έχει δίκιο η Μαγκνταλένα. Η Αγγούστιας παίρνει όλη την κληρονομιά του δικού της πατέρα, ενώ εμείς πρέπει να μοιραστούμε τα λεφτά του δικού μας. Έτσι, είναι η μόνη με γερή προίκα στο σπίτι μας. Και γι' αυτό ζητάνε εκείνη.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Ο Πέπε Ρομάνο είναι είκοσι πέντε χρονών κι ο ομορφότερος τον χωριού μας. Θα ταίριαζε να θέλει εσένα Αμέλια ή την Αντέλα μας κι όχι την πιο άσχημη του σπιτιού που μιλάει και με τη μύτη σα τον πατέρα της.

MARTYΡΙΟ: Ίσως του αρέσει αυτό.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Δεν τρώγονται οι ψευτιές σου.

MARTYΡΙΟ: Ψεύτρα εγώ; *(Μπαίνει η Αντέλα)*

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Άρεσες στις κοτούλες;

ΑΝΤΕΛΑ: Και τι ήθελες να κάνω;

ΑΜΕΛΙΑ: Αν σ' έβλεπε έτσι η μάνα, θα σου τράβαγε τα μαλλιά να στα βγάλει.

ΑΝΤΕΛΑ: Είχα κάνει τόσα όνειρα για τούτο το φουστάνι, θα το φορούσα στη γιορτή μου που θα τρώγαμε καρπούζια γύρω απ' το πηγάδι. Καμιά δεν θα 'χε ομορφότερο.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Ναι, πολύ όμορφο είναι.

ΑΝΤΕΛΑ: Και μου πάει τόσο! Είναι το καλύτερο που 'φτιαξε η Μαγκνταλένα.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Άρσε στις κοτούλες;

ΑΝΤΕΛΑ: Με γέμισαν ψύλλους στα πόδια. Γαργαλιέμαι. *(Γελούν)*

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Βάφτο καλύτερα μαύρο.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Όχι, όχι, χάρισέ το της Αγγούστιας όταν παντρευτεί με τον Πέπε Ρομάνο.

ΑΝΤΕΛΑ: Με τον Πέπε Ρομάνο;

ΑΜΕΛΙΑ: Ούτε εσύ το 'ξερες;

ΑΝΤΕΛΑ: Όχι.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Ε, τώρα το ξέρεις.

ΑΝΤΕΛΑ: Δεν είναι δυνατόν!

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Με τα λεφτά είναι.

ΑΝΤΕΛΑ: Γι' αυτό λοιπόν κρυφοκοίταζε απ' τη χαραμάδα της αυλόπορτας μετά την εκκλησιά. Κι αυτός ο άντρας είναι κανός...

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Για όλα.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Τι σκέφτεσαι Αντέλα;

ΑΝΤΕΛΑ: Ότι ο πατέρας διάλεξε να πεθάνει τη χειρότερη στιγμή της ζωής μου, αυτό σκέφτομαι.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Θα συνηθίσεις.

ΑΝΤΕΛΑ, ξεσπάει σ' οργισμένο κλάμα: Δεν θα συνηθίσω. Δεν θέλω να μείνω άλλο κλειδωμένη σ' αυτό το σκοτεινό σπίτι. Δεν θέλω να γίνω σαν κι εσάς. Δεν θέλω να μαραθεί το δέρμα μου σαν το δικό σας. Αύριο κιόλας θα φορέσω το πράσινο φουστάνι και θα βγω στις στράτες. Θέλω να περπατήσω. Θέλω να βγω έξω, έξω, έξω. *(Μπαίνει η δούλα)*

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Αντέλα.

ΔΟΥΛΙΚΟ: Κακομοίρα, της λείπει τόσο ο πατέρας της. *(Βγαίνει)*

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Σώπα.

ΑΜΕΛΙΑ: Ίσα υποφέρουμε όλες.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Νομίζω το δουλικό μας κάτι κατάλαβε. *(Ξαναμπαίνει το δουλικό)*

ΔΟΥΛΙΚΟ: Ο Πέπε Ρομάνο κατηγορίζει την πλαγιά. Έρχεται κατά δω.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Πάμε να δούμε. *(Η Αμέλια, η Μαρτύριο και η Μαγκνταλένα βγαίνουν τρέχοντας)*

ΔΟΥΛΙΚΟ: Εσύ, δεν θα πας;

ΑΝΤΕΛΑ: Γιατί; Για να δω τα μούτρα του;

ΔΟΥΛΙΚΟ: Καλά, άμα στρίψει τη γωνιά, θα τα δεις πρώτη, απ' το παραθύρι τον δρόμου δίπλα απ' τη κάμαρή σου. *(Το δουλικό φεύγει, η Αντέλα τρέχει στην καμαρά της. Από την άλλη μπαίνουν η Μπερνάρντα και η Πόνθια)*

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Ανάθεμα τις κληρονομίες.

ΠΟΝΘΙΑ: Μεγάλο το μερτικό της Αγγούστιας.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Μεγάλο.

ΠΟΝΘΙΑ: Οι άλλες ψίχουλα.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Το λες, το ξαναλές, τρίτωσες πια και δεν σου απαντώ. Ψίχουλα, ψίχουλα, εκεί εσύ. Δεν θέλω να σ' ακούω, κατάλαβες; Δεν θέλω. *(Μπαίνει η Αγγούστιας βαμμένη)* Αγγούστιας...

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Τι συμβαίνει μητέρα;

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Σήμερα που θάψαμε τον πατέρα σου, εσύ πλένεις τα μούτρα σου και φτιασιδώνεσαι από πάνω; Ντροπή.

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Δεν ήταν πατέρας μου. Ο δικός μου πατέρας, πάνε χρόνια που πέθανε. Το ξέχασες, έτσι;

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Ήταν πατέρας των αδελφάδων σου και στάθηκε για σένα καλύτερος κι απ' τον αληθινό. Χάρη σ' αυτόν έχεις απείραχτη την προίκα σου.

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Αυτό, τώρα θα το δούμε.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Δεν έχεις ίχνος ντροπής.

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Άσε με να πάω έξω μητέρα.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Θα σ' αφήσω μόλις βγάλεις αυτά τα πασαλείμματα από πάνω σου. Ίδια με τις

θειάδες σου. Ξεδιάντροπή, ξεμυαλισμένη. *(Της σκουπίζει βίαια τα φτιασίδια.)* Τώρα άμε όπου θες.

ΠΟΝΘΙΑ: Τρελάθηκες Μπερνάρντα;

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Η μάνα μου μπορεί να 'ναι τρελή, εγώ όμως είμαι μια χαρά. Και ξέρω καλά τι πρέπει να κάνω. *(Μπαίνουν όλες οι κόρες)*

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Τι τρέχει πάλι μέσα εδώ;

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Τίποτα.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Αν ξανατσακωνόσουν για την κληρονομιά *(στην Αγγούστιας)* χάρισμά σου κι η δικιά μας κι άντε πνίζου.

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Κλείσε το βρωμόστομα γιατί αλλοίμονο σου.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ, *χτυπώντας το μπαστούνι της:* Πάπτε πια, δεν θα κάνετε τον κεφαλιού σας στο σπιτικό μου. Μέχρι να με πάρουν από δω μέσα τέσσερις, Θα γίνεται μόνο αυτό που λέω εγώ. Εγώ. *(Ακούγονται φωνές. Μπαίνει η Μαρία Χοσέφα με το δουλικό)*

ΜΑΡΙΑ ΧΟΣΕΦΑ: Μπερνάρντα, που 'χεις τη μαντίλα μου; Δεν θ' αφήσω τίποτα για σας, τίποτα δικό μου δεν θα πάρετε. Ούτε τα δαχτυλίδια μου, ούτε το καλό μου φουστάνι. Γιατί καμιά σας δεν θα παντρευτεί ποτέ. Μπερνάρντα, θέλω τα μαργαριτάρια μου, τα θέλω.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Γιατί την άφησες να βγει;

ΔΟΥΛΙΚΟ: Μου το 'σκασε κυρά.

ΧΟΣΕΦΑ: Το 'σκασα γιατί θα πάω να παντρευτώ. Θέλω να παντρευτώ ένα γεροδεμένο παλικάρι στην ακρογιαλιά. Εδώ οι άντρες φεύγουν μακριά απ' τις γυναίκες.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Σώπα μητέρα, πάψε πια.

ΧΟΣΕΦΑ: Όχι, δεν θα πάψω. Δεν θα πάψω. Δεν θέλω να βλέπω αυτά τα μαραζωμένα θηλυκά να λιώνουν δίχως άντρα και να κάνουν την καρδιά τους στάχτη. Εγώ θέλω να πάω στης μάνας μου το σπίτι. Θέλω να παντρευτώ ένα όμορφο αγόρι κάτω στη Θάλασσα.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Κλείστε την πάλι μέσα.

ΧΟΣΕΦΑ: Μπερνάρντα, θέλω να βγω έξω. Άσε με να βγω έξω.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ, καλά πάρτε την όμως όλες μαζί: Πάρτε την. *(Η Μπερνάρντα βγαίνει και από την άλλη οι κόρες βγάζουν στην αυλή την Μαρία Χοσέφα)*

ΧΟΣΕΦΑ: Θέλω να πάω έξω, μακριά. Θέλω να παντρευτώ ένα όμορφο γεροδεμένο αγόρι κάτω στη θάλασσα. Μ' ακούς Μπερνάρντα; Να παντρευτώ μέσα στη Θάλασσα.

ΠΡΑΞΗ ΔΕΥΤΕΡΗ

Ο ίσκιος του Πέπε σε μια ρομαντική χορογραφία σαν κυματισμός. Η φιγούρα του φεύγει αριστερά και από τη δεξιά πλευρά εμφανίζονται οι σκιές των κοριτσιών τινάζοντας το σεντόνι. Έρχονται και μπαίνουν στη σκηνή από τα αριστερά - πόρτα αυλής. Οι κόρες της Μπερντάρντας κάθονται και ράβουν σε χαμηλά σκαμνάκια. Το ίδιο ζεστό καλοκαίρι. Απόλυτη απλότητα στο σκηνικό.

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Κομμένο και το τρίτο σεντόνι.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Έτοιμο να το πιάσει η Μαγκνταλένα.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Αγγούστιας, μήπως θες να κεντήσω και το μονόγραμμα του Πέπε;

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ, *ξερά:* Όχι.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ, *προς την Αντέλα που είναι έξω:* Αντέλα, δε θα 'ρθεις;

ΑΜΕΛΙΑ: Ξάπλωσε πάλι.

ΠΟΝΘΙΑ: Κάποιος καημός το τρώει αυτό το πλάσμα. Αλαφιάζεται και τρέμει σα να χώθηκε στο κόρφο της μαμούνι.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Όλες, ένας καημός μας τρώει.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Όλες, εξόν απ' την Αγγούστιας.

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Δε πάτε να σκάσετε από τη ζήλια σας. Εγώ είμαι μια χαρά.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Γιατί να μην είσαι; Με τέτοια ομορφιά. Με τέτοια φινέτσα.

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Δόξα σοι ο Θεός, σε λίγο Θα φύγω από τούτη τη κόλαση.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Το 'χεις σίγούρο;

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Σταματήστε επιτέλους.

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Καλύτερα να ζηλεύετε τα λεφτά μου παρά τα κάλλη μου.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Δε πα να λες ό,τι θες.

ΑΜΕΛΙΑ: Πόνθια, άνοιξε λίγο την πόρτα της αυλής να δροσιστούμε.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Ξημερώθηκα απόψε μ' αυτή την κάψα.

ΑΜΕΛΙΑ: Κι εγώ.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Σηκώθηκα γιατί ήθελα να δροσιστώ. Κατάμαυρος ήταν ο ουρανός. Στάζαν τα σύννεφα.

ΠΟΝΘΙΑ: Κι εγώ σηκώθηκα μετά το μεσονύχτι. Η γη τσουρουφλιζόταν. Η Αγγούστιας με τον Πέπε ακόμα τα 'λεγαν στο παραθύρι.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Ακόμα; Και πότε έφυγε;

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Γιατί ρωτάς; Αφού κι εσύ τον είδες.

ΑΜΕΛΙΑ: Κοντά στη μια και μισή.

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Σωστά. Ακόμα κι εσύ το ξέρεις.

ΑΜΕΛΙΑ: Έβηχε και τον άκουσα. Κι ύστερα, η φοράδα του, κάλπαζε.

ΠΟΝΘΙΑ: Εγώ όμως τον άκουσα να φεύγει στις τέσσερις το ξημέρωμα.

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Άλλος θα 'ταν.

ΠΟΝΘΙΑ: Ήταν σίγουρα αυτός.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Κι εμένα αυτός μού φάνηκε.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Περίεργο.

ΠΟΝΘΙΑ: Λουπόν; Τι είπε την πρώτη φορά πού στάθηκε στο παραθύρι σου;

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Τι ήθελες να πει; Τα συνηθισμένα.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Απορώ πώς ένας άντρας και μια γυναίκα, τη μια μέρα δεν γνωρίζονται καθόλου και την άλλη αρραβωνιάζονται γιατί το βράδυ μίλησαν λίγο σ' ένα παραθύρι.

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Εγώ δεν απορώ καθόλου.

ΑΜΕΛΙΑ: Εμένα δεν το βάζει ο νους μου.

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Γιατί; Είναι το έθιμο τον τόπου μας. Όταν ένας νέος ζητάει από μια κοπέλα να την ανταμώσει στο παράθυρό της, είναι σα να τη ζητάει σε γάμο.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Ναι, αλλά εκείνος, σε ζήτησε;

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Ε, φυσικά.

ΑΜΕΛΙΑ: Πώς σου το 'πε;

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Ξέρεις τώρα «είμαι εδώ» είπε, «γιατί θέλω γυναίκα μου μια κοπέλα από σπίτι όπως εσύ, αν νομίζεις...»

ΑΜΕΛΙΑ: Αχ, εγώ θα κοκκίνιζα τόσο...

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Κι εγώ κοκκίνισα, αλλά έτσι πρέπει να γίνουν τα πράγματα.

ΠΟΝΘΙΑ: Τίποτα άλλο, είπε;

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Συνέχεια έλεγε.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Κι εσύ;

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Δεν μπορούσα να αρθρώσω λέξη. Η καρδιά μου χοροπηδούσε μες στα στήθη μου. Πρώτη φορά αντάμωνα άντρα στα σκοτεινά.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Και τι άντρα!

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Δεν είναι κακός.

ΠΟΝΘΙΑ: Αυτά κάνετε εσείς κι οι άνθρωποι της σειράς σας. Λέτε ομορφόλογα, σφίγγετε χέρια κι αυτό είναι. Όταν πρωτόρθε στο παραθύρι μου ο Εβαρίντο ο άντρας μου, χα, χα, χα.

ΑΜΕΛΙΑ: Πες μας τι έκανε.

ΠΟΝΘΙΑ: Κατασκότεινα ήταν. Μα τον έβλεπα να 'ρχεται κι άμα ζύγωσε «καλησπέρα» του λέω.

Κι εκείνος ανταπαντά «καλησπέρα σου». Μουγγαθήκαμε κι οι δυο μισή ώρα και βάλε, μούσκεμα στον ιδρώτα. Μετά ο Εβαρίντο, άρχισε να κοντοζυγώνει, πιάστηκε απ' τα κάγκελα τον παραθυριού μου και μουρμούρισε: «Έλα κοντά μου να σε πιάσω»

ΑΜΕΛΙΑ: Αχ, νόμιζα πως ερχόταν η μάνα.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Κι αν ερχόταν;

ΑΜΕΛΙΑ: Σωπάστε, Θα μας ακούσει κι ύστερα....

ΠΟΝΘΙΑ: Μετά το γάμο μας ήταν πολύ καλός. Κλείστηκε στο σπίτι και ζευγάρωνε πουλιά μέχρι

που 'σβησαν τα μάτια του. Εσείς που δεν βάλατε ακόμα στεφάνι, ένα να θυμάστε: Ο άντρας στις δέκα πέντε μέρες τον γάμου, σηκώνεται απ' το στρώμα και πάει στο τραπέζι. Μετά σηκώνεται απ' το τραπέζι για να στρωθεί στο καπηλειό. Όποια δεν τον πάρει αυτό απόφαση, βαλαντώνει στους θρήνους και στο κλάμα.

ΑΜΕΛΙΑ: Εσύ το πήρες απόφαση;

ΠΟΝΘΙΑ: Μωρέ εγώ τον αέρα τον πήρα.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Λένε ότι τον ξυλοφόρτωνες κιόλας.

ΠΟΝΘΙΑ: Αμ και το μάτι πήγα να τον βγάλω μια φορά.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Να πως θα 'πρεπε να 'ναι οι γυναίκες.

ΠΟΝΘΙΑ: Εκεί μοιάζω της μάνας σας. Μια φορά πήγε να μου αντιγυρίσει το λόγο. Πιάνω κι εγώ το γουδοχέρι και του τα λιώνω τα πουλερικά.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Αντέλα έλα γρήγορα, χάνεις.

ΑΜΕΛΙΑ: Αντέλα.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Πάω να δω. (Βγαίνει)

ΠΟΝΘΙΑ: Αυτό το κορίτσι, δεν είναι στα καλά του.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Πώς να 'ναι; Δεν κοιμάται και καθόλου.

ΠΟΝΘΙΑ: Γιατί, τι κάνει;

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Εσύ ρωτάς; Στη διπλανή της κάμαρα μένεις.

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Η ζήλια την τρώει.

ΑΜΕΛΙΑ: Μεγάλη ιδέα έχεις.

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Φαίνεται στο βλέμμα της. Τρελαμένο είναι.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Μη λες τη λέξη τρέλα μέσα σ' αυτό το σπίτι. *(Μπαίνει η Αντέλα με τη Μαγκνταλένα)*

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Μα εσύ δεν κοιμόσουν.

ΑΝΤΕΛΑ: Πονάει το κορμί μου.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Δεν κοιμήθηκε ούτε χθες.

ΑΝΤΕΛΑ: Χθες κοιμήθηκα.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Τότε;

ΑΝΤΕΛΑ: Αφήστε με ήσυχη όλες σας. Κοιμάμαι δεν κοιμάμαι, δικός μου λογαριασμός. Εγώ ορίζω το κορμί μου και κανείς άλλος.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Φταίω εγώ που σε νοιάστηκα.

ΑΝΤΕΛΑ: Με νοιάστηκες ε; Γιατί; Εσείς δεν ράβετε; Γιατί σταματήσατε; Τι θέλετε από μένα; Θεέ μου γιατί δεν μ' έκανες αόρατη να τριγυρίζω μέσα σ' αυτό το σπίτι, χωρίς να βλέπετε πού είμαι και τι κάνω. *(Μπαίνει η Δούλα)*

ΔΟΥΛΙΚΟ: Σας θέλει η Μπερνάρντα. Ήρθε οπραματευτής. *(Φεύγουν, μένουν η Μαρτύριο με την Αντέλα και την Πόνθια)*

ΑΝΤΕΛΑ: Τι βλέμμα είναι τούτο; Πάρε τα μάτια μου, πάρε την πλάτη μου να ισιώσεις την καμπούρα σου, φτάνει να κοιτάς κάπου αλλού όταν περνάω από μπροστά σου. *(Η Μαρτύριο φεύγει)*

ΠΟΝΘΙΑ: Αδελφή σου είναι, και μη ξεχνάς πως αυτή σε πονάει πίοτερο απ' όλες τις άλλες.

ΑΝΤΕΛΑ: Στο κατόπι μου. Σε κάθε μου βήμα χώνεται μες στην κάμαρη μου να μάθει αν κοιμάμαι κι όλο μονολογεί «Χαμένο θα πάει τέτοιο πρόσωπο, χαμένο τέτοιο κορμί». Ε, λοιπόν, τίποτα δεν θα πάει χαμένο. Το κορμί μου θα το χαρίσω σ' όποιον θελήσω εγώ.

ΠΟΝΘΙΑ: Στον Πέπε Ρομάνο να πούμε.

ΑΝΤΕΛΑ: Σε ποιον;

ΠΟΝΘΙΑ: Άκουσες σε ποιον Αντέλα.

ΑΝΤΕΛΑ: Σώπα!

ΠΟΝΘΙΑ: Θαρρείς δεν το κατάλαβα;

ΑΝΤΕΛΑ: Μίλα σιγότερα.

ΠΟΝΘΙΑ: Βγάλ' τον απ' το μυαλό σου όσο είναι καιρός.

ΑΝΤΕΛΑ: Λέγε μου, τι κατάλαβες;

ΠΟΝΘΙΑ: Εμείς οι γριές, βλέπουμε και πίσω από τους τοίχους. Που πηγαίνεις τις νύχτες που σηκώνεσαι;

ΑΝΤΕΛΑ: Που να στραβωνόσουν! Συγχώρεσέ με Θεέ μου!

ΠΟΝΟΙΑ: Έχω μάτια όχι μόνο στο κεφάλι αλλά και στα χέρια για κάτι τέτοια. Μόνο μέσα στο μυαλό σου δεν μπορώ να δω. Δε μου λες. Γιατί τη δεύτερη φορά που 'ρθε ο Πέπε να μιλήσει με την αδελφή σου, εσύ στεκόσουν μισόγυμνη με το κερί αναμμένο κι ανοιχτό το πατζούρι;

ΑΝΤΕΛΑ, (κλαίει): Ψέματα, λες ψέματα.

ΠΟΝΘΙΑ: Άσε τα παιδιάρια και παράτα την αδελφή σου ήσυχη. Αν θες τον Πέπε Ρομάνο, βάστα το κρυμμένο μέσα σου. Κάποια μέρα θα τον έχεις. Η Αγγούστιας είναι ασθενικά. Πάνω στην πρώτη γέννα θα πεθάνει. Έχει στενή λεκάνη, ξέρω γω. Και τότε ο Πέπε Ρομάνο θα κάνει αυτό που κάνουν όλοι οι χωριανοί. Θα παντρευτεί την ομορφότερη. Κι αυτή είσαι εσύ. Ζήσε μ' αυτή την ελπίδα και μη πας ενάντια στις βουλές του Κυρίου.

ΑΝΤΕΛΑ: Σώπα.

ΠΟΝΘΙΑ: Όχι, δεν πρόκειται να σωπάσω.

ΑΝΤΕΛΑ: Κοίτα τη δουλειά σου σπιούνα.

ΠΟΝΘΙΑ: Αυτή είναι η δουλειά μου. Να ακολουθώ τα βήματά σου.

ΑΝΤΕΛΑ: Αντί να νοικοκυρεύεις το σπίτι και να μνημονεύεις τον πεθαμένο σου, εσύ γυρνάς σα γριά γουρούνα και ξεφωνίζεις τι κάνουν οι άλλοι γύρω σου.

ΠΟΝΘΙΑ: Στο 'πα έχω μάτια και βλέπω. Δε θέλω να φτύνει ο κόσμος στο κατώφλι μας.

ΑΝΤΕΛΑ: Μη μου πεις ότι πόνεσες ξαφνικά την αδελφή μου.

ΠΟΝΘΙΑ: Ούτε κείνη ούτε καμιά σας πόνεσα. Αλλά στα γεράματά μου θέλω να δουλεύω σε τίμιο σπιτικό.

ΑΝΤΕΛΑ: Οι συμβουλές στο δικό σου. Τώρα είναι αργά. Όχι μόνο πάνω από μια δούλα, αλλά πάνω κι απ' την ίδια μου τη μάνα. Θα πατήσω για να σβήσω αυτή τη φλόγα π' άναψε μέσα μου και που με καίει ολάκερη. Τι θα τους πεις; Πως δεν κοιμάμαι; Είμαι πιο έξυπνη βλέπεις. Πέταξε το πουλί και πια δεν πιάνεται.

ΠΟΝΘΙΑ: Αντέλα, μη με δαιμονίζεις. Θα ανάψω φανάρια και θα σημάνω τις καμπάνες τον χωριού.

ΑΝΤΕΛΑ: Φωτιά βάλε στους τοίχους τον σπιτιού και κάψ' το. Κανείς δεν είναι ικανός να σταματήσει αυτό που είναι να γίνει.

ΠΟΝΘΙΑ: Τόσο πολύ τον θες;

ΑΝΤΕΛΑ: Τόσο. Τα μάτια τον κοιτώ και πίνω στάλα στάλα το αίμα του.

ΠΟΝΘΙΑ: Δεν αντέχω να σ' ακούω.

ΑΝΤΕΛΑ: Αντέχεις δεν αντέχεις, Θα μ' ακούς. Φοβόμουνα, αλλά τώρα εγώ είμαι η πιο δυνατή.

(Μπαίνει η Αγγούστιας)

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Όλη την ώρα τσακώνεστε,

ΠΟΝΘΙΑ: Εμ αφού θέλει ελόγου της να πάω μες στο λιοπύρι κάτω στο μαγαζί.

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Στο μαγαζί;... Μου 'φερες την κολόνα;

ΠΟΝΘΙΑ: Την έφερα. Την πιο ακριβή. Και πούδρα. Είναι πάνω στο τραπέζι της κάμαρής σου.

(Φεύγει η Αγγούστιας)

ΑΝΤΕΛΑ: Μη βγει λέξη απ' το στόμα σου ειδ' αλλιώς...

ΜΑΡΤΥΡΙΟ, *μπαίνουν η Μαρτύριο, η Αμέλια και η Μαγκνταλένα:* Τις είδες τις δαντέλες;

ΑΜΕΛΙΑ: Τις δαντέλες για το νυφιάτικο κρεβάτι της Αγγούστιας. Είναι τόσο ωραίες!

ΑΝΤΕΛΑ: Κι αυτές ποιανής είναι;

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Δικές μου για τα νυχτικά μου.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Για γέλια είσαι ή για κλάματα;

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Μου φτάνει να τις καμαρώνω εγώ. Δεν μου χρειάζονται άλλα μάτια.

ΠΟΝΘΙΑ: Άλλα μάτια δεν μας βλέπουν με τα νυχτικά μας.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Κάποιες τις βλέπουν. Μ' αρέσουν τα δαντελωτά μεσοφόρια. Αν είχα λεφτά, τέτοια θα 'ραβα. Είναι απ' τα λίγα πράγματα που λιμπίζομαι πια.

ΠΟΝΘΙΑ: Τέτοιες δαντέλες ταιριάζουν σε μωρουδίστικα και βαφτιστικά. Τα δικά μου παιδιά δεν τα φόρεσαν ποτέ τους. Άμα παντρευτεί και γεννήσει η Αγγούστιας, δεν θα 'χουν σταματημό τα χέρια σας.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Βελόνα δεν θα πιάσω.

ΑΜΕΛΙΑ: Ξένα παιδιά δεν ανασταίνω. Δες οι απέναντι τι τραβάνε με τα τέσσερα μυξιάρικα.

ΠΟΝΘΙΑ: Καλύτερες σας είναι μια φορά. Ζωντάνεψε το σπιτικό τους απ' τα γέλια και τα κλάματα.

MARTYΡΙΟ: Τότε άντε να δουλέψεις εκεί.

ΠΟΝΘΙΑ: Εμένα εδώ μ' έριξε η μοίρα μου. Στο μοναστήρι. *(Ακούγονται ήχοι και κουδουνίσματα)*

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Οι άντρες είναι, γυρνάνε απ' τη δουλειά.

ΠΟΝΘΙΑ: Πήγε τρεις.

MARTYΡΙΟ: Και μ' αυτό το λιοπύρι.

ΑΝΤΕΛΑ: Αν, να βγαίναμε κι εμείς στα χωράφια.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Καθείς εφ' ώ ετάχθη.

MARTYΡΙΟ: Μάλιστα.

ΑΜΕΛΙΑ: Χα, χα, χα....

ΠΟΝΘΙΑ: Δεν είναι και παράδεισος τα χωράφια. Χθες ήρθαν οι Θεριστές. Καμιά πενηνταριά λεβέντες.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Από πού ήρθαν φέτος;

ΠΟΝΘΙΑ: Πέρα μακριά, πίσω απ' τα βουνά. Λεβέντες σον λέω, μαυριδεροί και ξένοιαστοι. Πετροβολάει ο ένας τον άλλον φωνάζοντας. Από βραδύς ήρθε κι ένα θηλυκό από κείνα με μαλαματένιες πούλιες και μια φουσαρμόνικα. Χόρευε. Ήταν καμιά τριανταριά από δαύτους που ήθελαν να την κλείσουν για μια νύχτα. Τελικά, την πήρε ένας πρασινομάτης μ' ένα κορμί σφιχτοδεμένο σα δεμάτι σταχυού.

ΑΜΕΛΙΑ: Μα, πώς κάνουν τέτοια πράγματα;

ΑΝΤΕΛΑ: Πώς!

ΠΟΝΘΙΑ: Χρόνια τώρα, ξαναπέρασε αυτή η γυναίκα απ' το χωριό κι έδωσα μονάχη μου λεφτά στο μεγάλο μου το γιο για να πάει μαζί της. Οι άντρες πρέπει να πηγαίνουν.

ΑΝΤΕΛΑ: Βέβαια, σ' αυτούς όλα συγχωρούνται.

ΑΜΕΛΙΑ: Το χειρότερο που μπορεί να πάθεις, είναι να γεννηθείς γυναίκα.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Ούτε τα μάτια μας δεν κυβερνάμε.

ΠΟΝΘΙΑ: Έρχονται. Τρελαίνομαι για το τραγούδι τους. *(Μακάρι ν' ακούγονταν ως εδώ. - Συνεχίζει η Πόνθια. Στο κείμενο εδώ ακούγεται εκτός σκηνής το τραγούδι των Θεριστών)*

ΑΜΕΛΙΑ: Κι ούτε τους πιάνει η κάψα.

MARTYΡΙΟ: Μέσα στη λάβα θερίζουν.

ΑΝΤΕΛΑ: Θα 'θελα να 'μουν ένας θεριστής. Να πάω όπου θέλω. Να ξεχάσω.

MARTYΡΙΟ: Τι να ξεχάσεις;

ΑΝΤΕΛΑ: Όλες μας κάτι έχουμε.

MARTYΡΙΟ: Όλες.

ΠΟΝΘΙΑ: Σωπάστε. Στρίβουν στη στράτα μας. Πάμε στο παραθύρι δίπλα από την κάμαρη της Αντέλα. Από κει θα φανούνε πρώτα... Εγώ θα σας τραγουδήσω το τραγούδι τους, εγώ. *(Συνεχίζει η Πόνθια τραγουδώντας το τραγούδι των Θεριστών)*

Είμαστε 'μεις οι Θεριστές

Και στάχνα κυνηγάμε

Θερίζουμε των κοριτσιών

Καρδιές που συναντάμε.

Τα παραθύρια και τις πόρτες

Χωριατοπούλες νιες ανοίχτε,

στου Θεριστή σας το σομπρέρο

τα τριαντάφυλλά σας ρίχτε.

(Βγαίνουν στο δεξί μέρος στο προσκήνιο και τραγουδούν μαζί της και οι κόρες. Την ίδια στιγμή τα φώτα σβήνουν, ανάβει η θόνη, όπου εμφανίζεται η σκιά του Πέπε Ρομάνο να χορεύει σαν μαριονέτα. Τελειώνει το τραγούδι, σβήνουν τα φώτα, βγαίνουν. Ανάβουν φώτα σκηνής και μπαίνει η Μαρτύριο, την ακολουθεί η Αμέλια)

ΑΜΕΛΙΑ: Τι τρέχει Μαρτύριο;

MARTYΡΙΟ: Τούτη η ζέστη μ' αρρωσταίνει.

ΑΜΕΛΙΑ: Η ζέστη μοναχά;

MARTYΡΙΟ: Πόσο Θα 'θελα να 'ταν Νοέμβρης. Με συννεφιά, με βροχή, με κρύο, μ' ό,τι θέλει.

Μόνο να 'φεύγε τούτο το ατέλειωτο καλοκαίρι.

ΑΜΕΛΙΑ: Και να φύγει, θα ξανάρθει.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Θα ξανάρθει. Τι ώρα σε πήρε ο ύπνος χθες το βράδυ;

ΑΜΕΛΙΑ: Αμέσως, μα δε θυμάμαι τι ώρα ήταν. Γιατί;

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Γιατί θαρρώ κάποιοι κουβέντιαζαν στην αυλή.

ΑΜΕΛΙΑ: Ποιοι;

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Ήταν πολύ αργά.

ΑΜΕΛΙΑ: Δε φοβήθηκες;

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Δε φοβήθηκα. Τους έχω ακούσει κι άλλες νύχτες.

ΑΜΕΛΙΑ: Πρέπει να προσέχουμε. Μήπως ήταν οι δουλευτές μας;

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Αυτοί έρχονται στις έξι.

ΑΜΕΛΙΑ: Μπορεί να ξέφυγε κανένα πουλάρι.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Αυτό, ακριβώς αυτό. Ξέφυγε ένα πουλάρι.

ΑΜΕΛΙΑ: Να τους το πούμε.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Τίποτα δεν θα πούμε. Ίσως και να λάθεψα.

ΑΜΕΛΙΑ: Ίσως.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Αμέλια.

ΑΜΕΛΙΑ: Ναι.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Τίποτα.

ΑΜΕΛΙΑ: Τότε, γιατί με φώναξες;

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Έτσι, χωρίς λόγο. Είπα τ' όνομά σου. *(Μπαίνει ορμητικά η Αγγούστιας)*

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Κάτω απ' το προσκέφαλό μου είχα τη φωτογραφία τον Πέπε, που είναι; Ποια την πήρε;

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Καμιά δεν την πήρε.

ΑΜΕΛΙΑ: Το φυλαχτό σου πήραν;

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Πού είναι η φωτογραφία; Μιλάτε. *(Μπαίνουν η Πόνθια, η Μαγκνταλένα και η Αντέλα)*

ΑΝΤΕΛΑ: Ποια φωτογραφία;

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Τον Πέπε. Κάποια μου την έκλεψε.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Ντροπή σου.

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Ήταν στο δωμάτιό μου και τώρα δεν είναι.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Ίσως το 'σκασε να πάει στον κήπο. Ο Πέπε όταν έχει φεγγάρι, κάνει τις βόλτες του.

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Μη τον κοροϊδεύεις, γιατί όταν θα 'ρθει, θα του το πω.

ΠΟΝΘΙΑ, κοιτάζοντας την Αντέλα, στην Αγγούστιας: Ησύχασε, θα την βρεις.

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Θέλω να μου πείτε ποια απ' όλες σας την πήρε.

ΑΝΤΕΛΑ: Κάποια θα την πήρε, πάντως όχι εγώ.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Γιατί να πάρεις φωτογραφίες εσύ;

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ, μπαίνοντας: Πάντε πια, τι ξεφωνητά είν' αυτά; Μεσημεριάτικα, ησυχάζει ο κόσμος. Τους ξυπνήσατε και θα 'χουν βάλει τ' αυτί τους ν' αφουγκραστούν τι γίνεται εδώ μέσα.

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Μου 'κλεψαν τη φωτογραφία του αρραβωνιαστικού μου.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Ποιες; Ποια την πήρε;

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Αυτές.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Ποια την πήρε; Πέστε μου ποια; *(Στην Πόνθια.)* Πήγαινε ψάξε τα δωμάτιά τους. Κοίτα στα κρεβάτια τους. Εγώ φταίω, μονάχα εγώ. Δεν ήμουν αυστηρή όσο θα 'πρεπε. Τώρα θα δείτε τι σας περιμένει. Είσαι σίγουρη;

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Ναι, μητέρα.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Κοίταξες παντού;

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Παντού.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Τώρα σ' αυτή τη στιγμή της ζωής μου θα μου δώσετε το πικρότερο ποτήρι που μπορεί να πιει μια μάνα *(Στην Πόνθια που μπαίνει κρατώντας τη φωτογραφία)* Πού ήταν;

ΠΟΝΘΙΑ: Εδώ.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Πού τη βρήκες; Μίλα λοιπόν, πού;

ΠΟΝΘΙΑ: Κάτω απ' το μαξιλάρι της Μαρτύριο.

MARTYΡΙΟ: Αλήθεια λέει.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ, *την χαστουκίζει:* Άσχημο τέλος θα 'χεις ξεδιάντροπο πλάσμα, πλάσμα ελεεινό.

MARTYΡΙΟ: Μητέρα, μη μ' αγγίζεις.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Δεν θα μου πεις εσύ τι θα κάνω.

MARTYΡΙΟ: Το καλό που σου θέλω μη μ' αγγίζεις. Στο ξαναλέω.

ΠΟΝΘΙΑ: Πρόσεξε πώς μιλάς στη μάνα σου.

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Αφησέ την μητέρα, άσ' την για χάρη μου.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Αναίσθητη. Δάκρυ δεν έσταξε απ' το μάτι της.

MARTYΡΙΟ: Τέτοιο χατίρι δεν θα στο κάνω.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Γιατί την πήρες την φωτογραφία;

MARTYΡΙΟ: Γιατί; Για να κάνω ένα αστείο στην αδελφή μου. Ούτ' αυτό επιτρέπεται;

ΑΝΤΕΛΑ: Δεν το 'κανες για αστείο, δεν ξέρεις να αστειεύεσαι εσύ. Κάτι άλλο κρύβεις μέσα στον κι είναι έτοιμο να προβάλει. Πες το λοιπόν, τι είναι;

MARTYΡΙΟ: Σώπα, γιατί αν μιλήσω κι εγώ με τη σειρά μου, θα γκρεμιστούν οι τοίχοι απ' τη ντροπή τους.

ΑΝΤΕΛΑ: Μια φαρμακερή γλώσσα δε σταματά ποτέ.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Αντέλα!

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Τρελαθήκατε;

ΑΜΕΛΙΑ: Αυτά τα λόγια ντροπιάζουν όλες μας.

MARTYΡΙΟ: Μερικές-μερικές, κάνουν χειρότερα.

ΑΝΤΕΛΑ: Μέχρι να ξεγυμνωθούν και ν' αφήσουν να τις πάρει μαζί του το ρέμα.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Θεός φυλάξοι, τι λόγια είναι αυτά;

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Εγώ φταίω που προτίμησε εμένα ο Πέπε;

ΑΝΤΕΛΑ: Τα λεφτά προτίμησε.

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Την ακούς μητέρα;

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Πάντε, πάντε πια.

MARTYΡΙΟ: Τα χωράφια, τα περβόλια.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Τον παρά...

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Πάντε είπα. Σίμωνε η μπόρα, το 'νιωθα. Δεν το φαντάστηκα όμως πως θα 'φτανε και τόσο γρήγορα. Μου φαρμακάσατε την καρδιά. Έννοια σας, δεν γέρασα ακόμα. Με πέντε αλυσίδες θα σας δέσω πάνω σ' αυτούς τους τοίχους που 'χτισε ο πατέρας μου και θα κλειστώ κι εγώ μαζί σας για να μη μάθουν ούτε τ' αγριόχορτα στη στράτα μας την χολή που με ποτίσατε. Φύγετε από δω μέσα. Χαθείτε απ' τα μάτια μου (*Βγαίνουν. Στην Πόνθια*) Θα θυμηθούν πως έχω βαρύ χέρι εγώ. Μπερνάρντα, αυτό είναι το χρέος σου.

ΠΟΝΘΙΑ: Να σταυρώσω μια λέξη κι εγώ;

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Μμμμμ! Λυπάμαι που ήσουν μάρτυρας. Οι ξένοι δεν έχουν θέση στα οικογενειακά των άλλων. **ΠΟΝΘΙΑ:** Όσα είχα να δω, τα 'δα από καιρό.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Ο γάμος της Αγγούστιας πρέπει να γίνει το γρηγορότερο.

ΠΟΝΘΙΑ: Έτσι. Και να φύγει αμέσως από τούτο το σπίτι.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Όχι εκείνη, αυτός. Αυτός πρέπει να φύγει.

ΠΟΝΘΙΑ: Σοφή, σοφή σκέψη.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Δεν είναι καν σκέψη, πράξη μόνο, απόφαση.

ΠΟΝΘΙΑ: Αυτός όμως, Θα συμμορφωθεί;

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Τι θες να πεις; Μ' αρέσουν οι καθαρές κουβέντες.

ΠΟΝΘΙΑ: Ναι, θα πάρει βέβαια την Αγγούστιας...

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Καθάρια λόγια, είπα. Μη τα γυροφέρνεις. Ξέρω τις μαχαιριές σου.

ΠΟΝΘΙΑ: Μα θες να βρω και το μελά μου που πηγαίνω να σ' ανοίξω τα μάτια;

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Περιμένω λοιπόν. Ό,τι έχεις να πεις, πες το.

ΠΟΝΘΙΑ: Μπερνάρντα, εγώ ποτέ μου δεν κακολογώ κανέναν. Ένα μόνο σου λέω. Άνοιξε καλά τα μάτια σου και κοίτα γύρω.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Πού τα 'χω κλεισμένα; Πού;

ΠΟΝΘΙΑ: Φέρθηκες ξύπνια στη ζωή σου. Καταλαβαίνεις τι έχει ο άλλος μέσα στο μυαλό του. Ώρες-ώρες νόμιζα πως διάβαζες το νου. Αλλά τα κορίτσια σου είναι σπλάχνα σου κι εκεί έχεις τα μάτια σφαλιστά.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Για τη Μαρτύριο θες να πεις;

ΠΟΝΘΙΑ: Για δαύτη. Δε στοχάζεσαι μια στάλα; Αραγε γιατί την πήρε τη φωτογραφία;

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Μα το 'πε. Ένα αστείο θέλησε να κάνει. Τι άλλο;

ΠΟΝΘΙΑ: Αυτό πιστεύεις;

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Δεν το πιστεύω. Έτσι είναι.

ΠΟΝΘΙΑ: Έτσι λες πως είναι γιατί το 'χει καμωμένο η δική σου θυγατέρα. Αν ήταν όμως κόρη της γειτόνισσας, τι θα 'λεγες;

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Τώρα μου τα αλλάζεις. Αρχίζεις να βγάζεις τη μύτη του μαχαιριού.

ΠΟΝΘΙΑ: Τίποτα δεν αλλάζω εγώ. Σ' αυτό το σπίτι γίνονται πολλά και φοβερά. Δεν ρίχνω τ' άδικο στους ώμους σου αλλά δεν τ' άφηκες διόλου λεύτερα τα κορίτσια σου. Ερωτοχτυπημένη είναι πάλι η Μαρτύριό σου ό,τι κι αν λες. Γιατί τότε, δεν το δέχτηκες να πάρει τον Ενρίκο Ουμάνας; Γιατί κείνη τη νύχτα που θα 'ρχόταν στο παραθύρι της τον απείλησες και δεν ήρθε;

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Πάλι το ίδιο θα 'κανα. Όσο ζω, αίμα δικό μου δεν θα ενωθεί με αίμα των Ουμάνας. Ο πατέρας του ξενοδούλευε.

ΠΟΝΘΙΑ: Όποιος σκέφτεται έτσι, το πληρώνει ακριβά.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Όποιος σκέφτεται έτσι, αντέχει και να πληρώνει. Εσύ δεν αντέχεις γιατί ξέρεις από πόσο χαμηλά κρατάς.

ΠΟΝΘΙΑ: Μη μου το χτυπάς ακόμα, γέρασα. Με περιμάζεψες και πάντα σ' ευγνωμονώ.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Οι πράξεις σου όμως δεν δείχνουν ευγνωμοσύνη καμιά.

ΠΟΝΘΙΑ: Μπορεί η Μαρτύριο να ξεχάσει.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Κακό τον κεφαλιού της αν δεν ξεχάσει. Το ξέρω εγώ το σπίτι μου, όσα κι αν ήθελες να γίνονται, μα κι αν κάποια μέρα συμβεί το παραμικρό, εδώ μέσα θα το θάψω, κάτω απ' αυτούς τους τοίχους, να 'σαι σίγουρη.

ΠΟΝΘΙΑ: Δεν είμαι γιατί υπάρχουν χωριανοί που βλέπουν απ' αντίκρυ.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Εσύ, θα 'θελες εμένα και τις θυγατέρες μου σε κανένα σπίτι απ' «κείνα». Έτσι δεν είναι;

ΠΟΝΘΙΑ: Τα τέλη του κανείς δεν τα ξέρει.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Εγώ τα ξέρω. Και τα δικά μου και των θυγατέρων μου. Τα πορνεία τα γνώριζε καλά κάποια άλλη που μας έχει αφήσει χρόνους τώρα.

ΠΟΝΘΙΑ: Μπερνάρντα, άσε ήσυχη την ψυχή της μάνας μου.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Τη δική μου ψυχή ν' αφήσουν ήσυχη τα λόγια σου.

ΠΟΝΘΙΑ: Καλύτερα να μην ανακατεύομαι εκεί που δεν με σπέρνουν.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Το βρήκες. Δουλειά. Δουλειά και μουγκαμάρα. Αυτό κάνουν όσοι ξενοδουλεύουν για να 'χουν το ψωμί τους.

ΠΟΝΘΙΑ: Έλα όμως που δεν μπορώ. Γιατί, εσύ δεν βρίσκεις πιο ταιριαστό να παντρευτεί ο Πέπε τη Μαρτύριο ή... ναι, ναι, αυτήν. Την Αντέλα.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Όχι, δεν το βρίσκω.

ΠΟΝΘΙΑ: Βέβαια, την Αντέλα. Αυτή είναι γυναίκα που του ταιριάζει.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Τα πράγματα δεν έρχονται πάντα όπως τα θέλουμε.

ΠΟΝΘΙΑ: Έτσι όμως είναι. Δεν πάει ο Πέπε της Αγγούστιας. Είναι λάθος. Το λένε όλοι. Το νιώθει ακόμα κι ο αγέρας πάνωθ'ε μας. Δεν ξέρω τι θα πει κι ο Θεός.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Πάλι απ' την αρχή. Εκεί τα γυροφέρνεις. Στα μισόλογα και στις ψευτοπονηριές σου. Έννοια σου και δεν θ' ακούσω ούτε μια λέξη πια. Γιατί αν την ακούσω, θα σε πατήσω κάτω σαν σκουλήκι.

ΠΟΝΘΙΑ: Στο 'πα, δεν πιάνουν οι φοβέρες σου. Εμένα δε με νοιάζουν πια.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Οι δικές μου θυγατέρες όμως έχουν σέβας, γέρνουν το κεφάλι από μόνες τους στο θέλημά μου.

ΠΟΝΘΙΑ: Δώσ' τους μια στάλα λευτεριά κι άμε κυνήγα τες στα κεραμίδια.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Θα τις πετροβολήσω και θα κατέβουν.

ΠΟΝΘΙΑ: Θα το κάνεις, δε λέω. Εσύ είχες στη ζωή πάντα το πάνω χέρι.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Το 'χα και θα το 'χω.

ΠΟΝΘΙΑ: Παράξενος που 'ναι ο άνθρωπος. Σε τέτοια ηλικία η Αγγούστιας ξετρελαμένη με τον αρραβωνιαστικό της. Αλλά κι αυτός έχει πιαστεί για τα καλά. *(Εμφανίζεται η Μαρτύριο και ακούει τα τελευταία λόγια της Πόνθια)* Ο μεγάλος μου ο γιος μου 'λεγε πως χτες που γύρναγε απ' τα βόδια, τους είδε να τα μιλούν στο παραθύρι. Κι ήταν τέσσερις και μισή ξημέρωμα.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Τέσσερις και μισή; *(Μπαίνει η Αγγούστιας)*

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Ψέματα λέει. Ψέματα.

ΠΟΝΘΙΑ: Αυτός μου το 'πε.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Για εξηγήσου.

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ, μπαίνει η Αντέλα: Ο Πέπε μια βδομάδα τώρα, πάντα γύρω στη μια φεύγει. Ο Θεός να με κάψει αν λέω ψέματα.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Κι εγώ στις τέσσερις τον άκουσα να φεύγει.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Τον άκουσες. Τον είδες;

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Δεν έσκυπα έξω *(στην Αγγούστιας)* Τώρα τελευταία στο παράθυρο της αυλής, δεν τα λέτε;

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Όχι. Πάντα στο παράθυρο της κάμαράς μου.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Στο παράθυρο...

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Θα μου πείτε κι εμένα τι γίνεται μέσα σ' αυτό το σπίτι;

ΠΟΝΘΙΑ: Τα μάτια σου άνοιξε και θα μάθεις. Ένα ξέρω μοναχά. Στις τέσσερις και μισή, ο Πέπε Ρομάνο έστεκε κάτω από ένα παραθύρι σου.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Είναι σίγουρο;

ΠΟΝΘΙΑ: Και τι είναι σίγουρο σε τούτη τη ζωή;

ΑΝΤΕΛΑ: Μητέρα, μη πιστεύεις αυτήν που πάντα εύχεται την καταστροφή σου.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Μη σε μέλει και ξέρω να φυλάγομαι. Λέξη δεν θέλω από καμιά. Ώρες-ώρες μερικοί-μερικοί, ρίχνουν κύματα τη λάσπη πάνω μας.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Δεν μ' αρέσει το ψέμα. Αυτό που άκουσα είπα.

ΠΟΝΘΙΑ: Άρα κάτι έγινε.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Δεν έγινε τίποτα. Έχω μάτια ανοιχτά απ' τη γέννα μου και θα τα 'χω ανοιχτά μέχρι να πεθάνω εδώ μέσα.

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Εγώ όμως έχω την απαίτηση να μάθω. *(Μπαίνουν η Αμέλια και η Μαγκνταλένα)*

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Να μάθεις να υπακούς. Τα άλλα είναι δική μου δουλειά. Κι εσύ Πόνθια, θυμήσου το. «Να μην ανακατεύεσαι εκεί που δε σε σπέρνουν»

ΔΟΥΛΙΚΟ, έρχεται απ' έξω: Στο τέλος της στράτας μαζώχτηκε κόσμος. Οι γειτόνοι βγήκαν στα παραθύρια.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Τρέχα να μάθεις τι έγινε. *(Η Πόνθια φεύγει, την ακολουθεί η δούλα και πάνε να βγουν τα κορίτσια)* Για πού το βάλατε εσείς ξεμυαλισμένες; Πένθος έχουμε. Μέσα στην αυλή γρήγορα. Μέσα. *(Βγαίνουνε όλες εκτός απ' την Μαρτύριο και την Αντέλα)*

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Να μ' ευγνωμονείς που σφράγισα το στόμα μου.

ΑΝΤΕΛΑ: Κι εγώ το δικό μου.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Τι θα 'λεγες; Κανείς δεν δικάζεται για τις σκέψεις του.

ΑΝΤΕΛΑ: Εγώ κάνω πράξεις τις σκέψεις μου γιατί είμαι άξια να τις κάνω. Κι εσύ αυτό θα 'θελες, αλλά δεν είσαι άξια.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Δεν θα φτάσεις και πολύ μακριά.

ΑΝΤΕΛΑ: Όσο μακριά θέλω θα φτάσω.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Εγώ θα σε ξεκολλήσω απ' την αγκαλιά του. Να το δεις.

ΑΝΤΕΛΑ: Μαρτύριο σε παρακαλώ, ποτέ μη μου το κάνεις αυτό, ποτέ.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Τότε δεν θα τον έχει καμιά μας.

ΑΝΤΕΛΑ: Εμένα θέλει στο πλευρό του, μόνο εμένα.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Απ' ό,τι είδα, εσένα σε θέλει μόνο μες στα μπράτσα του.

ΑΝΤΕΛΑ: Δεν το 'θελα. Ήταν σα να με τράβαγε δεμένη με σχοινιά.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Καλύτερα να σε δω νεκρή. *(Μπαίνουν από τη μια η Μπερνάρντα με τη δούλα κι από*

την άλλη η Πόνθια)

ΠΟΝΘΙΑ: Μπερνάρντα!

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Τι είναι;

ΠΟΝΘΙΑ: Η κόρη της Λιμπράντα, η λεύτερη, γέννησε και κανείς δεν ξέρει ποιος της το 'σπειρε.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Η λεύτερη;

ΠΟΝΘΙΑ: Για να κουκουλώσει τη ντροπή της, σκότωσε το μωρό και το 'θαψε κάτω από τη μάντρα. Αλλά κάτι σκυλιά πιο σπλαχνικά από πολλούς χριστιανούς, το ξέθαψαν και το 'συραν έξω απ' την πόρτα της. Σα να τους έδειξε το δρόμο, το χέρι τον Θεού. Θέλουν να τη σκοτώσουν. Τη σέρνουν πέρα, κάτω απ' τα λιόδεντρα, κι έρχονται ξεφωνίζοντας οι άντρες. Τρέμει η γης στο πέρασμά τους.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Ναι, καμτσίκι από ελιά και κοφτερά δρεπάνια να πάρουν. Να τη σκοτώσουν.

ΑΝΤΕΛΑ: Όχι, Να μη την σκοτώσουν, όχι.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Ναι, πάμε κι εμείς εκεί. *(Φεύγουν η Μαγκνταλένα και η Αμέλια με τις δούλες)*

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Να την σκοτώσουν. Έτσι πρέπει να πληρώνονται οι άτιμες. *(Βγαίνει)*

ΑΝΤΕΛΑ: Όχι, όχι, αφήστε την να φύγει, μη πάτε κι εσείς, μη.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Υπάρχει και τίμημα για κάθε τι.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ, φωνάζοντας απέξω: Αποτελειώστε την στα γρήγορα, πριν έρθουν οι χωροφύλακες. Φωτιά εκεί που αμάρτησε, φωτιά.

ΑΝΤΕΛΑ: Όχι, όχι.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Κάντε την. *(Ακούγονται δυνατές φωνές του πλήθους και η σκιά του Πέπε Ρομάνο σ' ένα γρήγορο ρυθμό σαν επίθεση ταύρου. Η Αντέλα κλαίει γονατισμένη κάτω απ' το φεγγάρι μπροστά στην οθόνη)*

ΠΡΑΞΗ ΤΡΙΤΗ

Στη εσωτερική αυλή του σπιτιού, καλοκαιριάτικη νύχτα. Ίδιο σκηνικό. Η δούλα μαζεύει τα πιάτα, απόλυτη σιωπή, ήχος από μαχαιροπήρουνα. Η Προυτέντια, γειτόνισσα, σπάει τη σιωπή.

ΠΡΟΥΤΕΝΤΙΑ: Να πηγαίνω κι εγώ, πολύ κάθισα.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Μείνε λίγο ακόμα, σπάνια μας έρχεσαι πια.

ΠΡΟΥΤΕΝΤΙΑ: Σήμανε η τελευταία φορά για τον Εσπερινό;

ΠΟΝΘΙΑ: Όχι, ακόμα.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Πώς τα πάει ο άντρας σου;

ΠΡΟΥΤΕΝΤΙΑ: Πώς να τα πάει. Τα ίδια.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Σπάνια έρχεται κι αυτός.

ΠΡΟΥΤΕΝΤΙΑ: Ε, τον ξέρεις τι μυαλό κουβαλά, από τότε που τα χάλασε με τα αδέρφια του για την κληρονομιά, ούτε απ' την πόρτα μας δεν βγαίνει. Βάζει μια σκάλα και κατεβαίνει στο πίσω δρόμο.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Έτσι πρέπει να 'ναι ο άνδρας. Και τη θυγατέρα σου τη συγχώρεσε;

ΠΡΟΥΤΕΝΤΙΑ: Αχ, ποτέ του δεν πρόκειται.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Πράττει το σωστό.

ΠΡΟΥΤΕΝΤΙΑ: Για σένα, εμένα με ρωτάς;

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Μια ανυπάκουη θυγατέρα, είναι σπλάγχο τον εχθρού μας. Όχι δικό μας παιδί.

ΠΡΟΥΤΕΝΤΙΑ: Πρέπει να ρίχνουμε νερό στο κρασί μας. Τι να σου κάνω κι εγώ, μόνη μου παρηγοριά η εκκλησιά. Χάνω και λίγο-λίγο το φως μου κι έτσι δεν θα μπορώ να πηγαίνω, Θα με περιγελούν τα παιδιά. *(Δυνατός χτύπος)* Τι είναι;

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Το άλογο μας το βαρβάτο. Το 'κλεισα στο στάβλο μα κλωτσάει τους τοίχους. *(Φωνάζει)* Να το δέσετε και να το βγάλετε στην αυλή. *(Στην Προυτέντια)* Το 'πιασε η θέρμη.

ΠΡΟΥΤΕΝΤΙΑ: Να το βάλεις στις φοράδες.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Σα φέξει.

ΠΡΟΥΤΕΝΤΙΑ: Ξέρεις και ζευγαρώνεις τα ζωντανά σου πολύ καλά.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Με ιδρώτα και ρέγουλα.

ΠΟΝΘΙΑ: Είναι τα πιο γέρα τον τόπου μας. Κρίμα που πέσαν οι τιμές.
ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Θέλεις τυρόμελο;
ΠΡΟΥΤΕΝΤΙΑ: Όχι, ευχαριστώ. Έκλεισε το στομάχι μου. *(Δυνατός κτύπος)*
ΠΟΝΘΙΑ: Χριστός κι Απόστολος.
ΠΡΟΥΤΕΝΤΙΑ: Ταρακουνήθηκαν τα σπλάχνα μου.
ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ, φωνάζοντας: Πόσες φορές πρέπει να σας λέω ένα πράγμα, αφήστε το να κυλιστεί στο άχυρο. Κλείστε πρώτα μέσα τις φοράδες κι ύστερα αμολήστε το στην αυλή, αλλιώς θα γκρεμίσει το σπίτι. Τι ζωή κι αυτή!
ΠΡΟΥΤΕΝΤΙΑ: Παλεύεις σαν άντρας!
ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Σαν άντρας! *(Η Αντέλα σηκώνεται)* Για πού το 'βαλες εσύ;
ΑΝΤΕΛΑ: Να πιω λίγο νερό.
ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Φέρτε το κρύο κανάτι. Εσύ στη θέση σου. *(Η Αντέλα κάθεται)*
ΠΡΟΥΤΕΝΤΙΑ: Και τότε με το καλό παντρεύεται η Αγγούστιας;
ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Σε τρεις μέρες θα 'ρθει το συμπεθεριό.
ΠΡΟΥΤΕΝΤΙΑ: Πρέπει να 'σαι ευτυχισμένη κοπέλα μου.
ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Είμαι.
ΑΜΕΛΙΑ, στη Μαγκνταλένα: Αχ, έχυσε το αλάτι.
ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Αποκλείεται να κάνει αυτό χειρότερη τη τύχη μας
ΑΜΕΛΙΑ: Μα είναι μεγάλη γρουσουζιά.
ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Σταματήστε τις αηδίες.
ΠΡΟΥΤΕΝΤΙΑ: Σου πέρασε τον αρραβώνα;
ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Ναι! *(Δείχνει το δαχτυλίδι)*
ΠΡΟΥΤΕΝΤΙΑ: Τι όμορφο που είναι! Τρία μαργαριτάρια! Παλιά, λέγαν πως το μαργαριτάρι είναι δάκρυ.
ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Παλιά, τώρα ο κόσμος άλλαξε.
ΑΝΤΕΛΑ: Κι εγώ λέω πως τίποτα δεν άλλαξε. Ο αρραβώνας πρέπει να 'ναι διαμαντένιος.
ΠΟΝΘΙΑ: Σωστά.
ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Είτε μαργαριτάρια, είτε διαμάντια, μονάχα ο άνθρωπος μετρά.
ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Ή το Θέλημα του Θεού.
ΠΡΟΥΤΕΝΤΙΑ: Μαθεύτηκε πως έφτιαξες ωραία έπιπλα.
ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Ε, δέκα έξι χιλιάδες ριάλες χρυσές μου πήγαν.
ΠΟΝΘΙΑ: Το πιο όμορφο κομμάτι είναι εκείνο το σκρίνιο με τον καθρέφτη.
ΠΡΟΥΤΕΝΤΙΑ: Σκρίνιο; Δεν έχω ξαναδεί.
ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Στα χρόνια μας έφτανε μια ντουλάπα.
ΠΡΟΥΤΕΝΤΙΑ: Καλορίζικα να 'ναι.
ΑΝΤΕΛΑ: Κανείς δεν ξέρει.
ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Τι να ξέρει; Τι λόγια είν' αυτά μέρες που 'ρχονται; *(Ακούγεται καμπάνα)*
ΠΡΟΥΤΕΝΤΙΑ, σηκώνεται, σταυροκοπιέται: Η τελευταία. Θα 'ρθω πάλι να δω τα προικιά.
ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Οποτε θες.
ΠΡΟΥΤΕΝΤΙΑ: Καληνύχτα κι ο Θεός μαζί σας.
ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Αντιός Προυτέντια, Αντιός.
ΟΛΕΣ: Καληνύχτα και στην ευχή του Θεού. *(Τη συνοδεύει η Πόνθια)*
ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Αυτό ήταν, φάγαμε κι απόψε *(Σηκώνεται)*
ΑΝΤΕΛΑ: Πάω έξω στην αυλή να ξεμουδιάσω λίγο, ν' ανασάνω.
ΑΜΕΛΙΑ: Έρχομαι κι εγώ μαζί σου.
ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Κι εγώ.
ΑΝΤΕΛΑ: Έννοια σας και δεν θα χαθώ.
ΑΜΕΛΙΑ: Το σκοτάδι θέλει παρέα. *(Βγαίνουν)*
ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Σου είπα πως θέλω ν' αρχίσεις να ξαναμιλάς στη Μαρτύριο. Τη φωτογραφία την πήρε για να σου κάνει ένα αστείο. Αυτό το θέμα πρέπει να το ξεχάσεις.
ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Αφού το ξέρεις πως δεν μ' αγαπά.
ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Τι κρύβει στο μυαλό του ο καθένας μόνο ο ίδιος το ξέρει. Εγώ θέλω το όνομά

μας ψηλά και τα χέρια μας ενωμένα. Καταλαβαίνεις τι σου λέω;

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Ναι.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Τότε πρόβλημα δεν θα υπάρξει.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ, μισοκοιμισμένα: Άλλωστε εσύ σε λίγο φεύγεις απ' αυτό το σπίτι.

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Μακάρι να 'φευγα μια ώρα αρχύτερα.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Τι ώρα σταματήσατε τη κουβέντα σας χθες βράδυ;

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Στις δωδεκάμισι.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Τι λέει ο Πέπε;

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Σα να 'ναι αλλού, άμα τον ρωτάω γιατί είναι έτσι, μου απαντά «έτσι είναι οι άντρες, έχουν προβλήματα»

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Ποτέ να μη ρωτάς. Κι άμα παντρευτείς, λίγα λόγια. να αποκρίνεσαι όταν σου μιλεί και να σηκώνεις τα μάτια σου πάνω του όταν αυτός σε κοιτά μονάχα. Έτσι κρατιέται σπιτικό.

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Μητέρα, νομίζω ότι υπάρχει κάτι που μου κρύβει.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Ούτε να τον ρωτάς ούτε να μάθεις τι. Και πρώτα απ' όλα, αυτό έχε στο νου σου, ποτέ του μη σε δει δακρυσμένη.

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Κανονικά θα 'πρεπε να 'μαι ευτυχισμένη. Μα δεν είμαι.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Το ίδιο κάνει.

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Όταν τον κοιτάζω, έξω, στο παράθυρο, μου φαίνεται ότι σβήνει σιγά-σιγά πίσω απ' τα κάγκελα, σα να χάνεται μέσα στη σκόνη που σηκώνουν τα κοπάδια στο πέρασμά τους.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Είσαι λιγόνθυχη γι' αυτό.

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Μακάρι να 'ναι αυτό.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Απόψε θα 'ρθεί;

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Όχι, πήγε στην πόλη με τη μάνα του.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Έτσι. Θα κοιμηθούμε νωρίς απόψε, Μαγκνταλένα. *(Της φωνάζει)*

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Αποκοιμήθηκε. *(Μπαίνουν οι κόρες)*

ΑΜΕΛΙΑ: Έχει πηχτό σκοτάδι.

ΑΝΤΕΛΑ: Δε βλέπεις ούτε βήμα μπροστά σου.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Νύχτα για τους κλέφτες και για τους κρυμμένους.

ΑΝΤΕΛΑ: Μέσα στο σκοτάδι της αυλής, το άλογό μας φάνταζε σαν άσπρος γίγαντας.

ΑΜΕΛΙΑ: Παραμυθένια όμορφο ήταν, αλλά εμένα μ' έσκιαζε σαν φάντασμα.

ΑΝΤΕΛΑ: Κι είναι τόσο λαμπερά τ' αστέρια!

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Στράβωσε ο σβέρκος της να τα κοιτά.

ΑΝΤΕΛΑ: Εσένα δεν σ' αρέσουν;

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Εμένα δε με νοιάζει τι γίνεται πάνω απ' αυτή τη στέγη, μου φτάνει που βλέπω όσα γίνονται από κάτω.

ΑΝΤΕΛΑ: Έτσι είσαι φτιαγμένη εσύ.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Απ' την ίδια πάστα είστε φτιαγμένες όλες.

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Καληνύχτα.

ΑΝΤΕΛΑ: Από τώρα θα ξαπλώσεις;

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Ναι, απόψε δεν θα 'ρθει ο Πέπε *(φεύγει η Αγγούστιας)*

ΑΝΤΕΛΑ: Μητέρα, γιατί λένε όταν δούνε ένα πεφταστέρι «Αγία Βαρβάρα ευλογημένη, που είσαι στον ουρανό κρυμμένη, δώσε κουράγιο όπου προσμένει»

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Οι παλιοί τα 'ξεραν αυτά. Τώρα τα λησμονάμε.

ΑΜΕΛΙΑ: Εγώ σφαλώ τα μάτια να μη βλέπω που πέφτουν.

ΑΝΤΕΛΑ: Γιατί να τα κλείσω, μ' αρέσει να τα βλέπω να κατακυλούν ξαφνικά σα φλόγες στο χάος. Αυτά που ήταν αιώνες κι αιώνες ασάλευτα. Όλα είναι γραμμένα.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Και τι μας μέλλει εμάς, τι είναι γραμμένο στ' άστρα.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Καλύτερα να μη μιλάμε για τις βουλές του Κυρίου.

ΑΝΤΕΛΑ: Όμορφη πού 'ναι τούτη η νύχτα. Θα 'θελα να ξαγρυπνήσω και το χάραμα να δω την πάχνη στα χωράφια.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Πρέπει όμως να πας για ύπνο Μαγκνταλένα.

ΑΜΕΛΙΑ: Ο πρώτος ύπνος είναι βαρύς.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Μαγκνταλένα στο κρεβάτι στον γρήγορα.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Ούτε να ησυχάσει δεν μπορεί κανείς εδώ μέσα. *(Φεύγει)*

ΑΜΕΛΙΑ: Καληνύχτα. *(Φεύγει)*

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Σειρά σας.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Γιατί δεν θα 'ρθει απόψε ο αρραβωνιαστικός της Αγγούστιας;

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Έχει πάει ταξίδι.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Α. *(Κοιτάζει την Αντέλα και φεύγει)*

ΑΝΤΕΛΑ: Καλό βράδυ. *(Φεύγει)*

ΠΟΝΘΙΑ, μπαίνοντας: Ξύπνια είσαι ακόμα;

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Χαίρομαι αυτή τη γαλήνη. Η αλήθεια είναι ότι δεν είδα πουθενά τα όσα λες πως γίνονται εδώ μέσα.

ΠΟΝΘΙΑ: Ας τ' αφήσουμε όλα όπως είναι.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Και είναι σωστά γιατί τα κάμω σωστά. Δεν γίνονται από μόνα τους.

ΠΟΝΘΙΑ: Σωστά για όσους κοιτάν απόξω. Με ρούχα διπλωμένα στο συρτάρι μοιάζουν τα κορίτσια σου. Όμως βαθιά μες στην καρδιά τους, κανείς δεν είναι που μπορεί να δει. Ούτε συ.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Η καρδιά τους χτυπά μετρημένα.

ΠΟΝΘΙΑ: Λογαριασμός δικός σου, μάνα είσαι. Εγώ ξενοδολεύω, έτσι δεν είναι;

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Έτσι ακριβώς.

ΠΟΝΘΙΑ: Δούλα, αυτή είναι η θέση μου.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Ποια θέση σου; Αν υπήρχε κάτι να ψέξεις, ξέρω καλά τη φάρα σου, θα 'φερνες να βοσκήσουν και τα ζωντανά της γειτονιάς στο χορτάρι μου.

ΠΟΝΘΙΑ: Κρατώ το στόμα μου κλειστό αλλά έχω πολλά να πω.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Αλήθεια οι γιοι σου βλέπουν ακόμα τον Πέπε να φεύγει ξημερώματα και τους φαίνεται αλλόκοτο το σπιτικό μου;

ΠΟΝΘΙΑ: Δε λένε τίποτα.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Γιατί δεν έχουν να πουν, δεν έχουν να καρφώσουν τα δόντια τους κι αυτό γιατί έχω τα μάτια μου ορθάνοιχτα μέρα και νύχτα.

ΠΟΝΘΙΑ: Μπερνάρντα, φοβάμαι τι θα κάνεις. Γι' αυτό σφαλώ το στόμα μου. Μα μην είσαι σίγουρη πια.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Κι όμως είμαι.

ΠΟΝΘΙΑ: Σαν πέσει τ' αστροπελέκι η καρδιά σου θα ξεσκιστεί. Θα χύσεις αίμα απ' ώρα σ' ώρα.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Κανένα κακό δεν θα γενεί. Ξέρω να το προλαβαίνω εγώ.

ΠΟΝΘΙΑ: Να 'ναι για καλό σου.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Για καλό μου θα 'ναι. *(Μπαίνει η δούλα)*

ΔΟΥΛΙΚΟ: Τα 'πλυνα τα πιάτα κυρά, με θες τίποτα άλλο;

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Τίποτα, πάω να κοιμηθώ.

ΠΟΝΘΙΑ: Τι ώρα να σε ξυπνήσω;

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Δε χρειάζεται, απόψε θέλω να κοιμηθώ πολύ. *(Φεύγει)*

ΠΟΝΘΙΑ: Αμα δεν αντέχεις τη Θάλασσα, καλύτερα να βγαίνεις στη στεριά.

ΔΟΥΛΙΚΟ: Η ψωροπερηφάνειά της την τρώει. Στάχτη της ρίχνει στα μάτια.

ΠΟΝΘΙΑ: Δεν μπορώ να κάμω τίποτα άλλο, προσπάθησα να εμποδίσω το κακό, όμως τώρα φοβάμαι πότε. Ακούς τη σιωπή; Σε κάθε κάμαρη θα πέσει ένας κεραυνός που θα μας κάψει όλους. Εγώ της το 'πα κι έχω τη συνειδήσή μου αναπαμένη.

ΔΟΥΛΙΚΟ: Η Μπερνάρντα νομίζει πως κανείς δεν μπορεί να τη βάλει κάτω, ξέχασε όμως τη δύναμη του αρσενικού όταν βρεθεί ανάμεσα σε τόσα έρμα Θηλυκά.

ΠΟΝΘΙΑ: Δεν φταίει ο Πέπε, η αλήθεια να λέγεται. Πέρυσι τέτοιο καιρό, έτρεχε σαν παλαβός πίσω απ' την Αντέλα. Κι αυτή δεν κράταγε τη θέση της, ξετρελαμένη ήτανε. Του 'δινε θάρρητα. Ο άντρας, άντρας είναι.

ΔΟΥΛΙΚΟ: Πολλοί λένε ότι τα κρυφομιλούσαν οι δυο τους.

ΠΟΝΘΙΑ: Αλήθεια λένε κι όχι μόνο.

ΔΟΥΛΙΚΟ, σταυροκοπιέται: Εδώ θα γίνει χαλασμός.

ΠΟΝΘΙΑ: Θα 'θελα να τις άφηνα να αλληλοφαγωθούν σ' αυτά τα ντουβάρια και να 'φευγα, να

πήγαινα κάτω στη θάλασσα.

ΔΟΥΛΙΚΟ: Μπορεί να προλάβει το κακό η Μπερνάρντα.

ΠΟΝΘΙΑ: Δεν θα προλάβει τίποτα. Η Αντέλα τα παίζει όλα για όλα. Κι οι άλλες, κρατάν καρτέρι λυσσασμένες.

ΔΟΥΛΙΚΟ: Κι η Μαρτύριο, κι αυτή.

ΠΟΝΘΙΑ: Αυτή; Η χειρότερη. Ποτάμι το φαρμάκι της. Νιώθει ότι ο Πέπε δεν είναι για τα μούτρα της και θέλει να ξεχυθεί να πνίξει όλο τον κόσμο.

ΔΟΥΛΙΚΟ: Στρίγγλες είναι όλες τους.

ΠΟΝΘΙΑ: Γυναίκες δίχως άντρα είναι. Έτσι ξεχνάς και το αίμα σου. Σώπα!

ΔΟΥΛΙΚΟ: Τι είναι; *(Ακούγονται σκυλιά)*

ΠΟΝΘΙΑ: Τα σκυλιά. Κάποιος θα μπήκε στην αυλή *(μπαίνει η Αντέλα με λευκό νυχτικό)*. Ακόμα δεν ξάπλωσες εσύ;

ΑΝΤΕΛΑ: Ήρθα να πιω ένα ποτήρι νερό, δίψασα. Εσείς δεν θα κοιμηθείτε;

ΔΟΥΛΙΚΟ: Ετοιμαζόμαστε.

ΠΟΝΘΙΑ: Πηγαίνουμε λοιπόν.

ΔΟΥΛΙΚΟ: Έχω τόσο ανάγκη από ύπνο, λεπτό δεν μ' αφήνει ν' ανασάνω η Μπερνάρντα.

ΠΟΝΘΙΑ: Πάρε τη λάμπα. *(Ακούγονται γαυγίσματα)*

ΔΟΥΛΙΚΟ: Λυσσάζανε.

ΠΟΝΘΙΑ: Πάει θα μας ξαγρυπνήσουν απόψε.

(Βγαίνουν. Η Αντέλα μένει μόνη της στη σκηνή. Στη δεξιά πλευρά της απλώνει το χέρι η σκιά φιγούρα του Πέπε, χάνονται μαζί. Μπαίνει η Μαρία Χοσέφα κρατώντας στην αγκαλιά ένα μωρό, κάθεται σε μια καρέκλα στη γωνιά. Το σπίτι ξαγρυπνά, η γειτονιά ξαγρυπνά. Στη σκηνή μπαίνει η Μαρτύριο. Ψάχνει την Αντέλα φωνάζοντας το όνομά της. Βγαίνοντας από το άδειο δωμάτιο της Αντέλα, βλέπει τη φιγούρα της γιαγιάς που κάθεται στην καρέκλα με το προβατάκι – μωρό στην αγκαλιά.)

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Πού πας γιαγιά;

ΧΟΣΕΦΑ: Άνοιξέ μου την πόρτα. Ποια είσαι εσύ;

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Πώς έφτασες εδώ;

ΧΟΣΕΦΑ: Τους το 'σκασα. Εσύ ποια είσαι;

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Πήγαινε να πέσεις στο κρεβάτι σου.

ΧΟΣΕΦΑ: Α, είσαι η Μαρτύριο, τώρα σε είδα. Μαρτύριο, το μαρτύριο. Ποτέ σου δεν θα κάνεις παιδί. Εγώ όμως έχω τούτο.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Πού το βρήκες το προβατάκι;

ΧΟΣΕΦΑ: Μια μικρή προβατίνα είναι, το ξέρω. Όμως κι ένα προβατάκι μωρό είναι. Και προβατάκι μωρό να 'χεις, είναι καλύτερα από το να μην έχεις διόλου. Μπερνάρντα, στρίγγλα και λεοπάρντα. Μαγκνταλένα με νύχια λιονταρίσια.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Σώπα, μη φωνάζεις.

ΧΟΣΕΦΑ: Την αλήθεια λέω. Τι νομίζεις; Επειδή είναι σκοτάδι και φαίνονται τ' άσπρα μου μαλλιά, δεν μπορώ να κάνω παιδιά; Μπορώ όμως. Θα κάνω μωρά, πολλά μωρουδέλια. Κι αυτό άσπρα μαλλιά έχει, σαν τα δικά μου. Κι αυτό θα κάνει άλλο μωρό κι εκείνο άλλο. Και τα μαλλιά τους θα γίνουν κι εκείνων άσπρα, σαν τα δικά μου, θα γίνουμε όπως τα κύματα, έρχεται το 'να κι έπειτα τ' άλλο κι έτσι θα γίνουν τα κεφάλια μας ο αφρός της Θάλασσας. Εδώ μέσα δεν έχετε Θάλασσα. Μονάχα μαύρα σάβανα έχει τούτο το σπίτι.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Πάψε, πάψε μη φωνάζεις.

ΧΟΣΕΦΑ: Όταν γεννούσε η γειτόνισσα της πήγαινα σοκολάτα, κι έπειτα μου 'φερνε εκείνη. Έτσι ξανά και ξανά κι εσύ θα 'χεις άσπρα τα μαλλιά μα για σένα δεν θα φέρει τίποτα η γειτονιά. Θέλω να βγω έξω αλλά θα με ξεσκίσουν τα σκυλιά. Έλα μαζί μου στα χωράφια, Θέλω να πάω στα χωράφια, να βρω σπιτικά ολάνοιχτα, έτσι μ' αρέσουν τα σπίτια. Να κοιμούνται οι γειτόνισσες με τα μωρουδέλια τους στον κόρφο κι οι άντρες τους να κουβεντιάζουν στο μπαλκόνι. Ο Πέπε Ρομάνο είναι ο γίγαντας π' αγαπάτε όλες. Μα εκείνος θα σας φάει γιατί είστε σιταροζυμωμένες. Όχι, όχι, σιταροζυμωμένες, βατράχια δίχως γλώσσα είστε.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Έλα φτάνει. Στο κρεβάτι σου.

ΧΟΣΕΦΑ: Ναι, ναι, πηγαίνω αλλά μετά θα μ' ανοίξεις, δεν θα μ' ανοίξεις;

MARTYΡΙΟ: Ναι, θα σ' ανοίξω. *(Η Μαρία Χοσέφα φεύγει κλαίγοντας. Η Μαρτύριο έντονα και γιθυριστά)* Αντέλα, Αντέλα, *(Μπαίνει η Αντέλα από την αυλή αναμαλλιασμένη)*

ΑΝΤΕΛΑ: Τι με θες;

MARTYΡΙΟ: Σου είπα να φύγεις απ' αυτόν τον άνθρωπο, όσο είναι καιρός.

ΑΝΤΕΛΑ: Και ποια είσαι εσύ που θα σ' ακούσω;

MARTYΡΙΟ: Μια τίμια κοπέλα, δεν πάει ποτέ εκεί έξω.

ΑΝΤΕΛΑ: Πόσο θα 'θελες όμως να πήγαινες κι εσύ!

MARTYΡΙΟ, *δυνατά:* Ήρθε η ώρα να το πω. Αυτό πρέπει να τελειώσει.

ΑΝΤΕΛΑ: Αυτό είναι το ξεκίνημα, ως το τέρμα θα φτάσω. Εγώ βλέπεις δεν είμαι σακάτισσα. Έχω και δύναμη και ομορφιά. Είδα κατάματα το θάνατο κάτω απ' αυτή τη στέγη κι εκεί έξω αντάμωσα τη ζωή, τη δική μου ζωή.

MARTYΡΙΟ: Αυτός ο άντρας ήρθε εδώ για μιαν άλλη. Κι εσύ τον στάθηκες στο δρόμο.

ΑΝΤΕΛΑ: Ήρθε για τα λεφτά, τα μάτια του όμως ήταν καρφωμένα σε μένα μοναχά.

MARTYΡΙΟ: Δεν θα σ' αφήσω να τον αρπάξεις. Ο κόσμος να χαλάσει θα παντρευτεί την Αγγούστιας.

ΑΝΤΕΛΑ: Δεν την αγαπά, το ξέρεις καλά.

MARTYΡΙΟ: Ναι, το ξέρω καλά.

ΑΝΤΕΛΑ: Και το ξέρεις γιατί το διάβασες στα μάτια του πως αγαπάει εμένα.

MARTYΡΙΟ: Ναι.

ΑΝΤΕΛΑ: Εμένα αγαπάει, μονάχα εμένα αγαπάει.

MARTYΡΙΟ: Τρύπα μ' ένα μαχαίρι τα σωθικά μου μα πάψε να μου το λες.

ΑΝΤΕΛΑ: Γι' αυτό δε θες να φύγω μαζί τον. Δε σε νοιάζει αν πάρει μια γυναίκα που δεν αγαπά, ούτε εμένα με νοιάζει. Ας μείνει χίλια χρόνια με την Αγγούστιας. Αλλά όταν σφίγγει στην αγκαλιά του εμένα, τρελαίνεσαι. Γιατί τον αγαπάς. Κι εσύ τον αγαπάς.

MARTYΡΙΟ: Τον αγαπώ. Αλήθεια είναι, δεν αντέχω να το κρατώ μαράζι. Τα στήθια μου θα σκάσουν σα δυο ρόδια αν δεν το πω. Τον αγαπώ.

ΑΝΤΕΛΑ, *την αγκαλιάζει:* Μαρτύριο, δεν είναι δικό μου το φταίξιμο, μη μου κακιώνεις.

MARTYΡΙΟ: Μη μ' αγγίζεις. Τίποτα δεν αλλάζει πια. Το αίμα σου δεν είναι και δικό μου αίμα. Δε σε βλέπω σαν αδελφή μου, σα γυναίκα σε βλέπω τώρα. *(Την σπρώχνει)*

ΑΝΤΕΛΑ: Ό,τι πεις, δεν υπάρχει άλλη λύση. Όποια είναι να πνιγεί, θα πνιγεί. Ο Πέπε Ρομάνο είναι δικός μου. Πήγα μαζί τον στο ξεροπόταμο.

MARTYΡΙΟ: Όχι, όχι, δεν πήγες.

ΑΝΤΕΛΑ: Από την ώρα που γεύτηκα τη γλύκα των χειλιών του, δεν αντέχω άλλο τούτο το στοιχειωμένο σπίτι. Θα με κάνει ό,τι θέλει αυτός. Ας χυμήξει πάνω μου ολάκερο το χωριό. Ας με δείχνουν οι Θεοσεβούμενοι με το δάχτυλο. Θα φορέσω το αγκάθινο στεφάνι μοναχή μου και θα 'μαι η ερωμένη του για πάντα.

MARTYΡΙΟ: Σώπα.

ΑΝΤΕΛΑ: Ετσι θα γίνει. Πάμε τώρα για ύπνο. Ας στεφανωθεί την Αγγούστιας. Αυτό ούτε που με νοιάζει. Εγώ θα φύγω από δω. Θα βρω ένα σπιτάκι απόμερο και θα τον καρτερώ να 'ρχεται όταν, όποτε με θέλει.

MARTYΡΙΟ: Δεν θα το κάνεις ποτέ αυτό όσο ζω. Όσο το αίμα μου είναι ζεστό. Ποτέ.

ΑΝΤΕΛΑ: Θα το κάνω γιατί όχι εσένα που είσαι μια μαραζωμένη καλαμιά του κάμπου, αλλά και τ' άλογό μας το βαρβάτο μπορώ να γονατίσω με το μικρό μού δαχτυλάκι.

MARTYΡΙΟ: Μη μου υψώνεις εμένα τη φωνή γιατί δεν ξέρω πού θα φτάσω. Γιόμισες με τόσο μίσος την καρδιά μου που πνίγει κι εμένα την ίδια.

ΑΝΤΕΛΑ: Μας λένε ν' αγαπάμε τις αδελφές μας αλλά ο Θεός απόψε μού σκοτείνιασε τον κόσμο. Πρώτη φορά σα να σε βλέπω.

MARTYΡΙΟ: Πού πας;

ΑΝΤΕΛΑ: Τραβήξου από την πόρτα.

MARTYΡΙΟ: Διώξε με αν μπορείς.

ΑΝΤΕΛΑ: Φεύγα από κει σου λέω. *(Παλεύουν)*

MARTYΡΙΟ: Μάνα, μάνα!

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ, μπαίνει, και σε λίγο μπαίνουν από τις κάμαρές τους οι τρεις κόρες, όλες με λευκά νυχτικά: Ήσυχα, ήσυχα, πάντε πια. Πόσο ανήμπορη είμαι δίχως έναν άντρα!

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Πήγε μαζί του στο ποτάμι, κοίτα τα ρούχα της, γιόμισαν βούρλα.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Στο βούρκο πρόστυχη, στο βούρκο σκύλα.

ΑΝΤΕΛΑ: Τέλειωσαν οι απειλές σου πια. Σπάσανε τα σίδερα. *(Της παίρνει και πετά μακριά το μαστούλι της)* Κάτω τα χέρια σου από πάνω μου. Στον Πέπε Ρομάνο ανήκει το κορμί μου και σε κανέναν άλλον.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Αντέλα!

ΑΝΤΕΛΑ: Είμαι δική του. *(Στην Αγγούστιας)* Στο λέω εγώ. Κι αν πας στην αυλή θα στο πει κι εκείνος. *(Έχουν ήδη μπει οι δούλες)* Εκεί έξω είναι και μουγκρίζει σα λιοντάρι. Εκεί έξω είναι αλλά εδώ μέσα κυβερνά.

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Χριστέ και Κύριε!

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Το ντουφέκι, που έχω το ντουφέκι! *(Φεύγει τρέχοντας)*

ΑΝΤΕΛΑ: Κανείς δεν με κρατάει πια. *(Η Αγγούστιας την αρπάζει από το χέρι και τη ρίχνει κάτω)*

ΑΓΓΟΥΣΤΙΑΣ: Από δω μέσα θα βγεις σηκωμένη στον αέρα σα λάβαρο. Κλέφτρα, ρεζίλι τον σπιτιού μου.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Αφησέ την, ας φύγει κι ας μην την ξαναδούν τα μάτια μας.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ, μπαίνοντας με τη *Μαρτύριο*: Άμε να τον ανταμώσεις τώρα.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Ο Πέπε Ρομάνο σκοτώθηκε.

ΑΝΤΕΛΑ: Θεέ μου, Πέπε. *(Χυμιάει προς το δωμάτιό της)*

ΠΟΝΘΙΑ: Τον σκότωσες.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Πρόλαβε, πήδηξε στη φοράδα του και το 'σκασε.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Εγώ φταίω. αστόχησα. Γυναίκα βλέπεις.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Τότε γιατί είπες ότι...

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Για να τ' ακούσει και να την πνίξει το αίμα.

ΠΟΝΘΙΑ: Καταραμένη.

ΜΑΓΚΝΤΑΛΕΝΑ: Διάολε.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Έτσι είναι καλύτερα *(ακούγεται ένας θόρυβος)* Αντέλα.

ΠΟΝΘΙΑ: Αντέλα, άνοιξε την πόρτα.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Άνοιξε και μη νομίζεις πως μπορούν να κρύψουν οι τοίχοι τη ντροπή σου.

ΔΟΥΛΙΚΟ, μπαίνοντας: Σηκώθηκε όλη η γειτονιά.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ, χαμηλόφωνα: Άνοιξε γιατί θα σπάσω την πόρτα. Φέρτε μου ένα τσεκούρι.

(Μπαίνει η Πόνθια στο δωμάτιο της Αντέλας, αφήνει μια κραυγή κι οπισθοχωρεί) Τι;

ΠΟΝΘΙΑ: Ο Θεός να μη δώσει σε κανέναν τέτοιο τέλος. Όχι, όχι, μην μπεις μέσα.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Όχι, όχι σε μένα. Εσύ Πέπε τρέχεις ζωντανός πάνω στο λόφο, κρυμμένος στο σκοτάδι, θα 'ρθει όμως μια μέρα να πέσεις κι εσύ. Ξεκρεμάστε την. Η θυγατέρα μου πέθανε παρθένα. Ξαπλώστε την και ντύστε την στα ολόλευκα. *(Η Πόνθια της φέρνει το κόκκινο σάλι της Αντέλα και το αποθέτει στα χέρια της)* Κανείς μη πει κουβέντα. Πέθανε παρθένα. Την αυγή να σημάνουν δυο φορές οι καμπάνες.

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Χίλιες φορές ευτυχισμένη πού τον είχε δικό της.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ: Δεν θέλω κλάματα τώρα. Να μάθετε να κοιτάτε τον Θάνατο κατάματα.

Σωπάστε, σώπα είπα. Να κλάψεις όταν θα 'σαι μόνη. Θα μας σκεπάσει τώρα μια Θάλασσα μαύρη για πάντα. Εκείνη η πιο μικρή κόρη της Μπερνάρντα Άλμπα πέθανε παρθένα. Ακούσατε, τι είπα; Παρθένα! Και τώρα, σιωπή. Τ' ακούτε; *(Σιωπή)*

ΤΕΛΟΣ